

१६८

दती नं.:४८/२०७६/७७

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

ह्वय्या

नेपाल संवत् ११४५ जलाश्वः/२०८२ भाद्र १५/2025 Aug / ल्या: १३८, दौ:७

ख्वाप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु
ख्वाप कलेज अफ लक्षं न्हपांगु
शाष्ट्रिय सम्मेलन

त्रि.वि. कन्फ्यूसियस इन्स्टिट्यूटया निर्देशक चाड सिननियन ख्वप नगरपालिकाय्
(२०८३ माद्र ९ गते)

दक्षिण एशियाली मुलुकया आर्किटेकपुं ख्वपय
(२०८३ माद्र ९ गते)

; Dkfb sLo

@)*@efb|!%, c^s !^\$, jif{&

पञ्चायती व्यवस्था क्वःदगु 'भक्तपुर काण्ड' याडः

दायँदायँ पतिक भद्र महिना ज्वःछि नेपाल मजदुर किसान पार्टीया थीथी समिति, जनवर्गीय व पेशागत संगठनतय्सं 'भक्तपुर काण्ड' या खायँ विरोध व कुंखियगु ज्याइवःत याई । थुगुसी नं जिल्ला, पालिका, वडा व त्वालयत्वालय नं ज्याइवः तयो च्वंगु दः । न्हूगु पुस्ताता 'भक्तपुर काण्ड' या खौं थुइके बियगु, हकनं हकनं अजगु जः ग्वयफः धायो सचेत याय्गु तातुडः अजगु ज्याइवःत ग्वसः ग्वइगु खः ।

२०४५ साल भाद्र ९ गते ख्वपय् छगू घटना जुल । उब्लेया पूर्व रापस कर्णप्रसाद ह्योजुं पक्षपातकाथं थ यत्थें तःभ्वखाचां दुःख जूपिन्ता स्वयो मेपिन्ता राहत इडः ब्यगुलिं तंपिकायो पीडितपिसं वाता नगरय् चाहिइकला । स्वघौतक नगरय् चाहिइकानं प्रहरी प्रशासन ख्याचाथें स्वयोजक च्वना । शान्ति सुरक्षाया नामं पला छपला हे मच्चू । लिपा घःपः जुयधुकः प्रहरी भ्यानय् तयो यंकम्हा ह्योजु आना हे सीत दकः घोषणा याता । अलय पञ्च तय्सं जःप्यडः लाखे प्याखं ल्हयो हल ।

उब्लेया प्रधानमन्त्री मरिचमान सिंह, राष्ट्रिय पञ्चायतया अध्यक्ष नवराज सुबेदी व अपलं मन्त्रीत नपां वयो 'रोहितलाई फाँसी दे' दक नारा श्वयकः माग याता । चांचां हे नेमकिपाया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित), रापस गोबिन्द दुवाल, प्रधानपञ्च आशाकाजी बासुकला, उपप्रधानपञ्च चैत्यराज शाक्य नपां नेमकिपाया भक्तपुर नगर पञ्चायतया वडाध्यक्षपिन्ता छँछँ पुलिसत द्रहं वाडः ज्वडः कुनय यंकय्गु ज्या याता । भाद्र ५ गते भ्वखाब्बयो उखयला-थुखय्ला मदयो च्वंगु ख्वप देशय् 'भक्तपुर काण्ड' या नामय प्रहरी दमन याडः ख्वप दे हःसःहे मरुगु मसानघाट थें जुल । पृथ्वीनारायण शाहं स्वनिगलय आक्रमण याबलय् स्वयो चर्काँगु राज्य आतङ्क पञ्चतय्सं याता ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नेता कार्यकर्तापिसं इमानदार जुयो जनताया सेवा याडः च्वंगु ज्यायाता उब्लेया पञ्चतसं अपराध तायकला । पञ्चायतय्या निर्वाचनता छयलः जनताया सेवा याय्गु नेमकिपाया नीति खः । भक्तपुर नगर पञ्चायत व भक्तपुरपाखं नेक-नेक राष्ट्रिय पञ्चायतय् नं नेमकिपाया उम्मेदवारत त्याकः वांगु जुल ।

ख्वप नगर पञ्चायतं शिक्षाख्य बांलाक यंकय्गु मतिं सरकारं डागू तगितक निःशुल्क याडः तःगुलि न्हयगू तगितक निःशुल्क याता । ब्वनयकुथि शिक्षकत छवत, त्वालय् त्वालय बहनी बहनी प्रौढ कक्षा ब्वंकल । जनताया चेतनास्तर थाकाय्ता अनेक ज्याइवः तः न्ह्याकल । 'पञ्चायत' लय पौ पिथाडः नेपःया समसामयिक, राजनीतिक च्वसुत, अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिष्ट आन्दोलन व कम्युनिष्ट नेतातय्गु जीवनी पिथाडः समाजवादी बिचः प्रचार याय्गु ज्या यात । सुचुकुचु ज्याइवः न्ह्याकः छगूछगू ज्या न्हयकनय् स्वयथें पारदर्शिकाथं पिब्वता । व पञ्चतय्गु लागि आपतया खौं जुल ।

नेमकिपाता अन्यायपूर्वक क्वत्योसेलिं थीथी बिचः कःघाडः च्वंपुं पञ्चायतया बिचः नपां मिलय मजुपुं छथाय्सं मुनयगु यात । ताई तक नाःव मि थें जुःपुं कम्युनिष्ट पुचःत नं मंकः खायँ छथाय्सं मुन । थुकिं २०४६ सालय् जनआन्दोलनया निंतिं छुना जुयो लाँपु क्यन । फागुन ७ गतेनिसं न्ह्याकिगु आन्दोलनय वाममोर्चा व नेकाया मंकः आन्दोलनयाय्गु ह्वता चूलात । आन्दोलन न्ह्यागु न्हःपाँ-न्हःपाँ हे फागुन ८ गते ख्वपय गेली कय्कल । प्यम्हा ल्याम्होचापुं शहादत जुयो दिलसा अपलं घःपः जुल । देशां देछियाय् आन्दोलन ख्वंयो च्वंसां ख्वपय गुब्लें हे ख्वं मजु आन्दोलन न्ह्याकतुं च्वन । गुकिं दे डांक जःह्वलः च्वन । अलय २०४६ साल चैत २६ गते पञ्चायती व्यवस्था क्वदयो बहुदलीय व्यवस्था हकनं लिफ्यडः हल । नेमकिपाया नेता, कार्यकर्तापुं २०४७ साल बैशाख ५ गते त्वःत हल ।

'भक्तपुर काण्ड' छँ व बुइँजक जुयो च्वंपुं मिसा मचापिन्ता राजनीति याय्गु स्यन । इमानदार जुयो ज्या सानिगु सामन्ततय्गु मिखाया धू जुइगु खौं कान । गुलि दमन याई उलिहे प्रतिरोधया सामना याय माली धाय्गु दसु नं क्यन । जनता दानकिं न्ह्याक्व हे भौतिक शक्तिं जःम्हा जूसां अमिगु छुं हे लगय् जूइमखु धाय्गु जनतां क्यडः बिल । 'भक्तपुर काण्ड' ख्वपयजक जूगु मखुसं देया राज्य व्यवस्था हिलयता महत्वपूर्ण ज्यायागु घटनाकाथं नेपःया राजनैतिक इतिहासय् दुतिंगु घटना खः । थुकिया खौं न्हूगु पुस्ताता मदिक्व काकां यंकय मःगु थौया आवश्यकता खः ।

पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकबञ्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वज, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६१३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

छसिकाथं वगु ह्यूपा

नारायण मान बिजुवछें (हरिबहादुर श्रेष्ठ)

देशय् सच्छिखय चय्ब्व ज्या साड नैपुं वर्गत दः । व फुक्कसिया काय् म्हायपिसं कलेजय् बांलाक ब्वडः योग्य जूसा नीब्वजक दःपुं शोषक, सामन्त, जमिनदार व पुँजीपति वर्गया काय् म्हायपुं छगू छगू लागाय् लिपा लाई । उकिं अमिसं प्राध्यापकपुं छँ सःतः ब्वंकय् बिई अलय कलेज विश्वविद्यालय थ्यनकिं ब्वनिथाय् पड्ग थानिगु, ता ई तक हडताल, ल्वापु अलय निहँ पिकायो कक्षात बन्द याई । अमिगु मू तातुना ज्या साडः नैपुं ज्यापु ज्यामि वर्गया काय् म्हायपिन्ता च्वयथ्यंकः ब्वंकय् मबियगु खः । अजगु जालसाजी व छुल्याहा ज्या खं फुक्कं ब्वनमिपिन्ता मथिइक तय्मः, अथेमयासिं मज्यु ।

..... लायँ, चुकय्, गल्ली गल्ली चिच्या-चिच्याहिपुं मचात तःतःहिपिनिगु पहः कायो 'पञ्चायती व्यवस्था मुर्दावाद', प्रजातन्त्र हकनं निःस्वां' धाय्गु नारा श्वकः जुलुसया कासा थें म्हेतः च्वना । प्रदर्शनी क्वत्यलयता पुलिस जुयो पाँ वैगु, अश्रु ग्याँस, लाठीचार्ज याइगु, ज्वडः यंकिगु कासा मचातय्सं क्यडः च्वन । बहनीया ई, क्वथाय् आखः ब्वंकः च्वंगु, म्हेगःया माध्यमिक तगिंया ब्वनामिपुं अः कलेज व विश्व विद्यालय ब्वनिपुं जुल ।

शिक्षकं न्वचु तःतं धायो दिल- 'क्रान्तिया अर्थ खः ह्यूपा । क्रान्ति लिपा सामन्त, जमिनदार, राजा-महाराजापिनिगु हुकुम ल्यनि मखु । च्वयया जातं क्वयया जातयायपिन्ता हेला याइगु ज्या जुइमखु, अथेनं गुड्ले-गुड्ले कानुन दयकसां छ्यलयता ई काय्फः नपां फुक्क जनता सचेत मजुल धःसा पुलांगु ज्या खाँ व हुकुम दयों तुं च्वनि ।

सुरेश थुइकेगु काथं न्यनि - गुरु, प्रजातन्त्र वलकिं फुक्क जनतां नय, त्वनय्

पुनय व ज्या दै, आर्थिक रुपं फुक्क उथिंयनिः ल्वय जुइकः सुं च्वनय् माली मखु दक अखुनुं नेतातय्सं भाषण ब्यूगु खः । अथेनं अजगु छुं नं काथंया हिलासु खानय् मरु । श्व छु जूगुलय गुरु बा ।

खःखः गुरु बा ! जिमिगु कलेज व ब्वनयकुथि नेता तय्सं भाषण ब्यू बलय् नेतातय्सं प्रजातन्त्र व्यवस्थाय जाँच मब्यूसां नं ब्वनामिपुं पास जुई, जाँचय् खुयो च्वयनं दर्ई । अंग्रेजी, गणित व विज्ञान विषय मच्चसां नं अपलं ल्या (नम्बर) बिई धाला, अलय व्यवहारय् अथे खानय् मरु । छाय् थें गुरु बा ? तःतःग्वगु मिखा प्यख्यरं ब्वयो भीमं न्यन ।

'खाँ अथेमखु भाइपुं ।' थुइकेबियागु काथं गुरु बुलुहुँ धाल - 'प्रजातन्त्र नेताजिया दै- छताजि पुँजीवादी प्रजातन्त्र व मेता समाजवादी प्रजातन्त्र खः ।'

छक फुक्कसिया ख्वः स्वयो देपा लाहातं थःगु चस्मा मिलेययायां गुरुं धायो दिल - 'पुँजीवादी प्रजातन्त्र पुँजीपति वर्गया

सेवा याई । अथेधाय् पुँजीपति वर्गया भिंयाइगु ऐन, कानुन दय्की । बैंक पाखं म्हवचा ब्याजं ऋण काय दैगु, सरकारं हे कलकारखाना चाय्केता भूमि, पुँजी, कच्चाभाल, ऊर्जा थजगु बन्दोबस्त याय्ता सहूलियत दरं पुँजीया बन्दोबस्त याई, सामान दुकाय्गु (आयात) लि भन्सार जक काय्गु याई । उकिं हे पुँजीपति सरकारता पुँजीपति वर्गया सञ्चालक समिति जक धाई । गरिब व ज्या साडः नैपुं जनतां अजगु छुं हे सहूलियत काय फैमुख ।

हःनय्या कापीखय् किपात क्यू क्यूं गुरुं धा धां यंकल - पुँजीवादी प्रजातान्त्रिक व्यवस्थां पुँजीवादी प्रजातन्त्रं गरिब व ज्या साडः नैपुं वर्गता नय, त्वनय्, पुनय्, च्वनय्गु व ज्या बिइ धाय्गु धात्थेंगु खाँ मखु । नुवाय् व ब्वनय्गु च्वय दैगु, बन्द व्यापार याय दैगु, छगू थासं मेगु थासय् सामान म्यू वानय् दैगु, शोषण याय् मदैगु थजगु अनेक मौलिक अधिकारत दै नपां राजनैतिक दल निःस्वाडः न्ह्याकय् दैगु, निर्वाचनय भोट बिय दैगु अलय चुनावय

उम्मेदवार जुय दैगु थजगु राजनैतिक अधिकार नं जनतां काय् दै । फुक्क सिता ज्या दैगु, नय-त्वनय व चवनयगु बास दैगु, व्यक्तित्व विकास उथिंग्यंगु मौका, थजगु हक उथिंग्यंक दै । उकिया लागिं समाजवादी प्रजातन्त्र मः ।

‘समाजवादी प्रजातन्त्रय फुक्क ज्यासाडः नैपुं वर्गता ज्या दै, ज्यास्वयो फुक्कसिता ज्याला बी । अलय मेपिन्ता ज्या याकः थमनं लबः नयगु धःसा आना दैमखु । आना जात अनुसारया ज्या व ज्याला मखु, बरु फुक्क सिया निंतिं योग्यता (सय्कः तःकाथंया) ज्या व ज्या स्वयो ज्याला दै ।’

गुरुं भीमपाखय स्वयो धाल - भीमभाइ नं धःथें प्रजातन्त्रखय जाँच हे मब्यूसें पास जुइगु, न्ह्याम्हासिनं न्ह्याक्व नं नम्बर काय फैगु, खुयो चवय दैगु खाँ धात्थेंगु मखु छाये धःसा जाँच धाय्गु थमनं गुलि सयकला-थुइकला धाय्गु ज्ञान दाडः स्वय्गु खः । थः छु विषयलय बांला दक जाँचय याडः स्वयगु कसी खः, दापु खः । जाँचय वगु लिच्चः काथं गा, मगा स्वयो थमनं मेहनत याडः थःता योगु, थःकय अपलं ज्ञान दःगु विषय ब्वडः विशेषता काय्ता जाँच बियगु खः । थःगु ल्वय सिइकेता, लांकयता हि, खै, दिसा-पिसाब जाँचय याडः रिपोर्ट त फुक्क बांला धायो च्वकगु जूसा थः निरोगी धाय्गु भ्रमय च्वनय्गु तहांगु गल्ली जुइ, अथेहे जाँचय खुयो जाँच बियगु वा जाँच हे मबिइक पास याय्गु खाँ वहे तं खः । गुकिं कन्हे थःगु तुतिखय थमं तं पां पालय्गु थें जुई । स्वतन्त्र जाँच बियगु धाय्गु थःगथे खः धाय्गु सिकेगु खः ।

गुरुं थःगु चस्मा त्वयो रुमालं हुयो च्वन । उगु इलय कान्छां बुलुहुँ छगू न्हयसः न्यन- गुरु बा, अः कलेज युनियनया पदाधिकारीपिसं थःथःपुं मांब्वा, कका-मामा नाता-गोता फुक्कसिता क्याम्पसया

म्हासिइका पौ इडः बसय च्वनिबलय (सहुलियत) धेबा म्ह्वचा पुइके बिई । बसया कन्डकटरनपां अजगुहे खाँ ल्वापु नं जुइगु नपां क्याम्पसया निर्वाचनया छन्हु हाँ तक हे सच्छिमयाकं न्हूँपुं ब्वनामिपुं भर्ना याई अलय ब्वनामि-ब्वनामिपिनि दथ्वी हि खांकः ल्वापु जुई, दाइ । गुरु बा, छु कलेज धाय्गु अनियमितता व पालःपालः ल्वाइगु नपां कलेजय मितयो बिइगु, टायर छव्यकिगु, तालं गवयो बिइगु, शिक्षक व प्राध्यापकपिन्ता लाहा वाइगु खः ला ?

गुरुबाया ख्वः छक गर्खेंसं च्वना अलय उगु ख्यंगु ख्वःपः चिइकथें चकांक धाल :- कान्छा भाइ, छिगु न्हयस तस्कं पाय्छी जु । थजगु मज्यगु अनियमित ज्या पुँजीवादी दलतय्सं अपलं बहुमत ज्या साडः नैपुं ज्यापु ज्यामिया काय् म्हाय् पिन्ता ब्वनय मखांकय्गु कुनियतं अमिसं अथे याइगु खः । देशय सच्छिखय चयब्व ज्या साडः नैपुं वर्गत दः । व फुक्कसिया काय् म्हाय्पिसं कलेजय बांलाक ब्वडः योग्य जूसा नीब्वजक दःपुं शोषक, सामन्त, जमिनदार व पुँजीपति वर्गया काय् म्हाय्पुं छगू छगू लागाय् लिपा लाई । उकिं अमिसं प्राध्यापकपुं छँ सःतः ब्वंकय् बिई अलय कलेज विश्वविद्यालय थ्यनकिं ब्वनथाय् पड्ग थानिगु, ता ई तक हडताल, ल्वापु अलय तिहुँ पिकायो कक्षात बन्द याई । अमिगु मू तातुना ज्या साडः नैपुं ज्यापु ज्यामि वर्गया काय् म्हाय्पिन्ता च्वयथ्यंकः ब्वंकय् मबियगु खः । अजगु जालसाजी व छुल्याहा ज्या खं फुक्क ब्वनमिपिन्ता मथिइक तय्मः, अथेमयासिं मज्यु ।

गुरु बाया खाँ न्यडः कान्छा व मेपुं ब्वनामिपिसं दुग्यंगु खाँ थुइकागु अमिगु ख्वालय खानय् दःगु चकां ख्वालं सियदः । अर्जुनं थःगु छगू मथुयागु खाँ न्यनय्ता कप ल्हाडः जःपा लाहाया च्वाला पातिंचा थाडः

धाल - ‘गुरु बा, थःता ताःताः हाक हडतालया खाँ क्वःछिई, क्याम्पस व ब्वनय्कुथिहे तःतःसिकं ल्वापु थई, गुण्डागर्डीयाई, अथे छायेले गुरु बा ?

गुरु बा नं बिचः याडः धायो दिल- सु कम्युनिष्ट, सु प्रगतिशील अलय सु ज्यापु ज्यामि वर्गया जनताया भिंपुं पासा खः धाय्गु खाँ अमिगु भाषणं मखु, व्यवहारं खानय् दै । ज्यासाडः नैपुं ज्यापु ज्यामिया भिं स्वइपिसं गुब्लें नं ज्यापु ज्यामिया काय् म्हाय्पिन्ता लाहावाइ मखु, अलय गुब्ले नं अमिता मभिनिगु ज्याखाँ याइ मखु ।

कम्युनिस्टया ख्वःपा पुयो कम्युनिष्टया नामं ज्या साडः नैपुं वर्गया मभिं याय्ता जनता, प्रगतिशील पक्ष व कम्युनिष्ट तय्गु दुनय् दुसुडः सुचुकः च्वडः कम्युनिष्टया नामय सोभ्ना-साभ्ना जनतातय्ता मिखापिइकेता अजगु हे नां तय्कः पुँजीपति वर्ग चाय्के बियो तै ।

गुरुं ब्वनामिपिनिगु मनया खाँ थुइकेता छम्हाछम्हासिया ख्वालय स्वयो मिखा ल्वाकः हकनं खाँ तान- बेलायत, अमेरिका व मेमेगु पुँजीवादी देशय ज्यासाडः नैपुं वर्गया आन्दोलन क्वन्त्यलय्ता, स्यंकय्ता, अलय गरिब जनताया छप्पा छधि जूयो च्वंगु खाँ त छ्याय्ता पुँजीपति वर्गया दलालतय्सं हाकुपुं, तुइपुं, रंगीन, आदिबासी, दक्षिणया अलय क्रिश्चियन, यहूदी, मुस्लिम थीथी जात, भाय, धर्म, रंग (उन) या भेदभाव याडः न्हयपतय् स्वं पुयो ल्वाकी । उकिंहे ब्वनामिपिसं नं क्याम्पस व विश्वविद्यालय नं जात-जाति, धर्म व रंगया पागु खाँ काडः ल्वाकय् मज्यु ।

ब्वनामिपुं ध्यान तयो न्यडः च्वन । गुरुं इलयं (घडी) स्वयो - कः थौं भीगु कक्षा थुलिहे जक याय् धायो दिल । ब्वनामिपुं छम्हा छम्हा याडः प्याहाँ वान ।

कथहं....

स्वपया शैक्षिक अवस्था : ठहेग व थौ

स्वपया शैक्षिक अवस्थाता प्यवः थयो वनयगु पाय्छि जुई :

नहपांगु चरण : २०३६ साल तकया अवस्था

स्वपया शैक्षिक अवस्था तस्कं हे बांमला । उगु इलय कण्ठ वयक वनकयगु चलन दः । फल्चा, सत, मठ व निजी व सार्वजनिक छँ हे वनयकुथित चाय्कः तःगु वनयकुथित नां जकया खः । अपलं शिक्षकपुं एस.एल.सी. पास याय्गु जूसा स्वपय् हँ धाय्गु खाँ खं जनतातय्के स्वपया खायँ तस्कं बाँमलागु मिखालं स्वईगु । न्हा न्हा तःतःहापिनि मस्तय्सं जक वननिगु उच्च शिक्षा बुलुहँ ज्यापु ज्यामिया मचातय्सं नं वडः हःगु अवस्था खः उगु ई । गरिबीयाडः बांलाक वनकयगु क्षमता म्हवचा सिकय् जक दता ।

समाजया न्ह्यलुवा पिनिगु पलां मचातय्ता वनकय्मः धाय्गु मति नपां बुलुहँ पलाध्वःधःसा छिय धुंगु ई जुय धुंकगु जुल । सामाजिक न्ह्यलुवापिसं धमाधम वनयकुथित चाय्कः हल । पुखु ल्हाडः थजु वा सार्वजनिक जग्गाखय् वनयकुथित निःस्वाडः वनकय्गु याडः हल । स्वपय् अपलं वनयकुथित थुगु हे इलय निःस्वाडः स्वीकृति कायो न्ह्याकगु खानय् दः । भौतिक पूर्वाधारत धःसा नांजक याय्गु खः ।

नेकगु चरण : २०३६ निसँ २०४६ सालतकया अवस्था

थुगु ई याता स्वपया वनयकुथिया पूर्वाधारत दय्केगु पला छिगु ई काथं काय् छिं । अः चाय्कः तःगु अपलं वनयकुथितय्गु आधुनिक भवन, साफूकुथि व व्यवस्थित शौचालयत दय्कः थवहे इलय न्ह्याकगु खः । वनय् कुथि तय्गु लागिं सरकारी दरबन्दीया व्यवस्था, आर्थिक, भौतिक ग्वाहाली नपां छसिकाथं पूर्वाधारत दय्कः यंकल । शिक्षकपिन्ता तालिमत ब्यूब्यू यंकल । तालिम काय् धुंकः बुलुहँ शिक्षा नं बांलाडः वल ।

२०३६ सालय् उब्बेया पञ्चायती सरकारं आममाफीया खाँ वः छ्यूसेलिं हिदाया प्रवासी जीवन त्वःतः नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छँ (रोहित) नेपालय् ल्याहाँ भाल । वयकलं शिक्षकत मुंकः वननामिपिन्ता खुयो पास याकय्गु गलत ज्या खः धायो तस्कं कुंखिडः दिल । खुयो चवयगु धाय्गु वनमिपिसं थःगु तुतिखय थमनं पां पालय थें जुई, अमिगु जीवन बर्बाद जुई, व छगू काथंया धोखा खः धायोदिसे मदिव्क आलोचना नपां सुभावात नं बियो दिल । अपलं शिक्षकपिसं वयकया उगु आलोचनात दुनुगलं डाल काय मफः । अथेनं बुलुहँ

- नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति

शिक्षकपिसं थुयो वल । कक्षा क्वथाय् बांलाकः वनकसेलिं खुयो चवयगु म्हवँ जुजुं वान । २०४६ साल तक अपलं वनयकुथि खुयो चवकिगु ज्या बुलुहँ मदयो वान ।

२०३९ सालय् स्थानीय निकायया चुनाव जुल । नगर पञ्चायतय् अपलं दुजःपुं नेमकिपायाय्पुं त्याकः वाना । जनप्रतिनिधिपिसं नगर पञ्चायत दुनयँ न्हय्गू तगिंतक याय्पिन्ता धेबा म्वाय्कः वनकय्गु खाँ क्वःछिता । उगु इलय् पञ्चायत सरकारं देशय् दुनय् डागू तगिंतक जक निःशुल्क याडः तःगु खः । सरकारी वनयकुथि छम्हा छम्हा शिक्षकत तयो बिला । त्वालय-त्वालय पौढ कक्षात वनकः हल । स्वपया शिक्षा हज्याकय्गुलि व छगू न्हुंगु पला खः ।

२०४५ सालया 'भक्तपुर काण्ड' शिक्षाखय् लागु लिच्चः

२०४५ साल भाद्र ९ गते पञ्चायती राज्यस्तरं यागु 'भक्तपुर काण्ड' य् का. रोहित नपां नेमकिपाया अपलं नेता, कार्यकर्तापिन्ता फसय् याता । उगु काण्डय् अपलं वनयकुथिया प्र.अ. व शिक्षकपिन्ता नं फःसय यागुलिं स्वपया अपलं वनयकुथि बांलाकः वनकय् मफूत । पुलांपुं नांजःपुं शिक्षकपुं सुचुक जुय मालसा गुलिं जेलय् कुनय यंकल सा पञ्च तय्सं छवयो हःपुं शिक्षकपिसं बांलाक वनकय् मफः । अजपुं शिक्षकपिन्ता वननामिपिसं अःपुकः स्वीकर नं मया । बन्द, हडतालं याडः वनयकुथि बांलाकः न्ह्याकय् मफूता वननामिपिनिगु पढाइ बाँमलाक स्यन । स्वपया शैक्षिक पला उगु इलय् छपला लिचिल । उगू इलय

अपलं ब्वनामिपिसं ब्वनय्गु हे त्वःतल । ब्वपिनिगु पढाइ नं उलि बांला मजु । २०४६ सालया जनआन्दोलन सफल जुसेलिं 'भक्तपुर काण्ड' या मुद्दा सरकारं लिता काला व नेदाया ई ख्वपया शैक्षिक अवस्था उखय्ला थुखय्ला मदयो तस्कं स्यन ।

स्वंगुगु चरण : २०४६-२०५६ तक्या अवस्था

२०४६ सालया जनआन्दोलनं निर्बिकल्प धःगु पञ्चायती व्यवस्था व निरङ्कुश राजतन्त्र क्वथयो संवैधानिक राजतन्त्र नपांया बहुदलीय व्यवस्था हकनं निःस्वान । नेपःया संविधान २०४७ सं उदार अर्थ नीति काल । बुलुहुं शिक्षा व स्वास्थ्य थजगु आधारभूत लागा नपां लाय् छ्यलय् ज्यू धाय्गु क्वःछिता अलय थःगु लाय् छ्यलः ब्वनय्कुथि, कलेज व अस्पतालत चाय्कः हल । अपलं सुविधां जःगु कलेज ब्वनय्कुथि व अस्पतालत थ्वहे इलय चाय्कःगु खः । सरकारी व निजी ब्वनय्कुथिया दशवी शैक्षिक गुणास्तर लाडः स्वय्गु याडः हल । सरकारी ब्वनय्कुथि व कलेजं स्वयो निजी कलेज व ब्वनय्कुथि बांलाक शिक्षा बियो हल । जनताया विश्वास निजी ब्वनय्कुथि पाख्य् क्वसाल । सरकारी ब्वनय्कुथि ब्वकिपुं मास्तरपिनिकाय म्हाय्पुं नपां निजी ब्वनय्कुथि ब्वकिगु ई वल । धिंधिं बल्लाख्य निजी ब्वनय्कुथि हे हःनय् लःवल । गुकिं भन्भन् निजी ब्वनय्कुथित अपलं चाय्कः हल । छगू हे देशय् पां भूं हे मदय्क नेताजिया शिक्षा दयो वल । सामुदायिक व संस्थागत ब्वनय्कुथिया दशवी गुणास्तरया धिंधिं बला अपलं हज्याडः वाना । सरकारी ब्वनय्कुथि बांलाक शिक्षा बिय मफूतलय् निजी ब्वनय्कुथि म्वःधाय् फैमुख धाय्गु खाँ सिय दयो वल । ख्वपया शैक्षिक विकास जूगु व बांलागु शिक्षा बियगु थ्व तस्कं बांलागु ई जूल ।

प्यकगु चरण : २०५६ साल निसँ अःतक्या अवस्था

२०५४ सालया स्थानीय निकायया निर्वाचनय् नेपाल मजदुर किसान पार्टी पिब्वगु घोषणापत्रख्य 'शिक्षा त बःबियगु' धाय्गु खाँ हछ्यात । उगु इलय प्रेम सुवाल प्रमुख पदय त्याकः भाल । निर्वाचन घोषणापत्र छ्यलय्गु इवलय् २०५६ सालय् ख्वप नगरपालिकां नेपालय हे दकलय् न्हःपां ख्वप उ.मा.वि. निःस्वान । ख्वप उ.मा.वि. निःस्वानय्गु उलि अःपुगु खाँ मखु । उकिया तातुना बांलाकः सिय दः । १) दांगु, भिंगु, बांलागु शिक्षा बियगु २) अनुशासित व देशभक्त नागरिक ब्वलांकयगु ३) नीछ्गु शदीया पंगःत नपां ल्वाडः न्हांकः हज्याय फःपुं नागरिकपुं ब्वलांकयगु । थजगु तातुना चाय्कगु खः ।

उगु इलय प्रशासकपिसं कानुनय नगरपालिकां कलेज चाय्किगु धाय्गु अधिकार मरुगुलिं निजी काथं चाय्किता बःयागु

खः । जिमिसं नगरपालिकापाखं हे चायेकगुलि अडिग जुयो च्वडा । आखिर २०५६ सालय् तःहांगु कुतः याडः ख्वप उ.मा.वि. (हाल ख्वप मा.वि.) चाय्केता स्वीकृति बिल ।

छखा छै छम्हा स्नातक दयकेगु क्वःछिडा खाँ

२०५६ साल माघ २१ गते ख्वप देता पर्यटकपुं छक मवसें मगागु (गन्तव्य स्थल) थाय् व शिक्षा व संस्कृतिया केन्द्र दयकेगु खाँय अपलं छलफल ज्याइवः न्ह्याकल । ख्वप देया अपलं बुद्धिजीवीपुं मुंकः स्थानीय अरनिको सभा भवनय् ग्वसःग्वगु उगु ज्याइवःलय नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छै (रोहित) जुं हिंदादाया दुनयं ख्वप देता देया न्हांगु स्मारक संरक्षित जिल्ला नपां पर्यटकीय गन्तव्यस्थल, न्हांगु साक्षर व छखा छै छम्हा स्नातक वा वहे ज्वःगु नाचगान, चित्रकला, कासामिपुं ब्वलांकय्गु खाँ क्वःछिडः दिल । उगु इलय ख्वप नगर दुनय् 'भक्तपुर क्याम्पस व निजीख्य नवदुर्गा क्याम्पसबाहेक उच्च शिक्षा ब्वकिगु शैक्षिक संस्थानं मरु । 'छखा छै छम्हा स्नातक' या खाँ क्वःछिय धुंसेलिं समाजय् तस्कं बिचःया हलचल जुल । उकिया प्रचार नपां विपक्षीत जक मखु, गुलिं जिमिपुं पासापुं नपां व याय् मफैगु ज्या, बयबय याकय्ता जक हःगु ज्याइवः अलय महत्वाकांक्षी योजना दक कुंखिता । अजगु कुंखिय्गु खाँ याता पर्वाह मयासिं हज्याय्गु अवलय् २०५८ सालय् ख्वप कलेज, वहे दाय् पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयपाखं स्वीकृति कायो ख्वप इन्जिनियरिङ कलेज निःस्वान । २०६० सालय् नर्स व ओभरसियर ब्वंकय्या लागिं सिटिइभीटी पाखं स्वीकृति कायो ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थान, २०६५ सालय् ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ, २०६७ सालपाख्य शारदा मावि/कलेज व २०७९ सालय् ख्वप कलेज अफ ल चाय्कः अः नगरपालिकाया पूर्णस्वामित्वख्य न्हय्गु ब्वनय्कुथित चाय्क तःगु दः । ७७ गू जिल्लाया न्हयडासम्हा स्वयो अपः ब्वनामिपुं व शैक्षिक संस्थाय् ब्वडः चवंगु दः । व फुक्क संस्थाय् याडः पीप्यद्वम्हा स्वयो अपः ब्वनामिपिसं उच्च शिक्षा ब्वनय् धुंकगु जुल ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायोभाजु नारायणमान बिजुक्छै (रोहित) जुं २०५९ सालय् (१०० वर्ष पछिको भक्तपुर) 'सच्चिद लिपाया ख्वप दे' च्वयो ख्वप दे गथे जुइ धाय्गु किपा ब्वयो दिल । उगु इलय ख्वप दे हलिमयया तस्कं बांलागु स्वय हायपुगु थाय् ज्वी सुथाय् पुलांगु देश थें, न्हिनय् विश्व विद्यालय थें, बहनी (चान्ह्य) पुलांगु वसतं पुडः चवम्हा प्याखंम्वः (नर्तकी) वा तस्कं बांलाम्हा सुन्दरी थें खानय् दै धाय्गु खाँ

सच्छि त खुइप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

न्हिथाडः तःगु दः । खपया छम्हा छम्हा ल्यासे ल्याम्होपिसं प्यंगू या डागू भाय ल्हाय सय्की धाय्गु वयकं खांगु म्हागस खः । व हे म्हागस पु वांकय्ता खप नगरपालिकां योजनाबद्ध ज्या याडः च्वंगु दः ।

नगरपालिकां वडा वडाया शिशु स्याहारया व्यवस्था, डागू, च्यागू व हिगू तगिया ब्वनामिपिन्ता नगरस्तरीय परीक्षा, स्थानीय पाठ्यक्रम दय्कः खपया कला, संस्कृति व सम्पदाया महत्वया खाँ ब्वनामिपिन्ता ब्वकः वगु दः ।

सामुदायिक व संस्थागत ब्वनय्कुथिया दथ्वी धिं धिं बल्लाया नीति

खप नगरपालिकां सामुदायिक व संस्थागत ब्वनय्कुथिया दथ्वी शैक्षिक गुणास्तरय् धिं धिं बल्लाया नीति कायो वगु दः । सामुदायिक जुयमः या संस्थागत न्ह्यागु ब्वनय्कुथि ब्वनिपुं ब्वनामिपुं नेपःयाय् हे सन्तान खः । व ब्वनामिपिन्ता फःपुं (योग्य) ब्वनामि दय्केगु भी फुक्कसिया मंकः जिम्मेवार व कर्तव्य खः ।

सामुदायिक व संस्थागत विद्यालयता नगरपालिकां उथिग्यंक व्यवहार याडः वगु दः । कासा, (चित्रकला) किपा च्वज्या, साहित्य प्रतियोगिता नपां नपां यंकः च्वंगु दः । शिक्षक तालिम, स्काउट तालिम, परीक्षा समिति दय्कथाय् शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माणय् दुथ्याकः फुक्कसिता उथिग्यंक व्यवहार याडः वगु दः ।

गुणास्तरय् धिं धिं बल्लाया नीतिं खपया शैक्षिक लिच्वःखय् बांलाक हे च्व जायो च्वंगु दः । खप नगरपालिकापाखं ६० गू ब्वनय्कुथिया ब्वनमिपुं एसईई २०८१ खय् दुतिंगु दः । उकिमध्ये १९ गू ब्वनय्कुथि फुक्क (शत प्रतिशत) २१ गू ब्वनय्कुथि ९०-९९ प्रतिशत, च्यागू ब्वनय्कुथि ८०-९० प्रतिशत, डागू ब्वनय्कुथि ६०-८० प्रतिशत न्ह्यगू ब्वनय्कुथि ६० प्रतिशत स्वयो म्हवचा ब्वनामिपुं पास जूगु दः ।

मुक्कं पास प्रतिशत	: ८९.८८ प्रतिशत	
दुतिपुं ब्वनामिपुं	: २४१० म्हा	
एस.ई.ई.	२०८०	२०८१
सामुदायिक	७०.८२%	८०.९०%
संस्थागत	९१.०४%	९४.७०%
मुक्कं	८४.२७%	८९.८८%
प्याब्सनया नीगू ब्वनय्कुथि	: ९६.९३ प्रतिशत	
ब्वनय्कुथि दुतिपुं	: ६२० म्हा	
पास जूपुं	: ६०१ म्हा	

सामुदायिक ब्वनय्कुथिया पहः

देशां देछिया २५,८७६ गू सामुदायिक ब्वनय्कुथित चाय्कः तःगु दः । गुकि १५,२७३ गू ब्वनय्कुथिसं १०० म्हा स्वयो म्हवचा जक ब्वनामिपुं ब्वडः च्वंगु दः । सरकारं उगु ब्वनय्कुथित स्वाडः (मर्ज) याय्गु नीति ह्यतांगु दः ।

आ.व. २०८२/८३ या मुक्कं बजेट १९ खर्ब ६४ अर्ब दःगुलि. शिक्षाया लागिं २ अर्ब ११ अर्ब १७ करोड बजेट छखय लिइकगु दः । शिक्षासं बजेटया २० प्रतिशत लाय थ्यंकय् मःगु अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताया अखः भुन्भुन् म्हवचा यायां १० प्रतिशतया उखय् थूखय् लाकः छखय् लिइकः तःगु दः । सरकारं सार्वजकि शिक्षाखय् लाय अपः तय्केगु मति मतःगु थुकिं सिय दः । ता ई निसं न छगू सामुदायिक ब्वनय्कुथि ताडः ब्यूगु दः न शिक्षक दरबन्दी हे तांगु दः । सरकार शिक्षाया जिम्मेवारी बिसे वानय् तांगु दः ।

खप नगरपालिकाया कन्हेया (योजना) ग्वसः

खप नगरपालिकां खप विश्व विद्यालय चाय्केगु नपां दांकः भिपुं चिकित्सकपुं ब्वलांकय्गु तातुना तयो वःगु दः । सरकारं खप विश्वविद्यालय विधेयक पारित याडः ब्यूसा मथां हे व तातुना पू वानिगु विश्वास काय् फै ।

ब्वनामिपुं छाया विदेशय् वानिगु ?

नेपालय् ब्वनय्कुथि, कलेजत बन्द, हडताल व तोडफोड थजगु ज्या खाडः नेपःया ब्वनामिपुं विदेशय् पला न्ह्याकः च्वंगु खः । इलय परीक्षा मजुइगु अलय परीक्षाया लिच्वः अपलं लिपालाक पिकाइगु, अलय ब्वडागु काथया ज्या मदैगुलिं नं ब्वनामिपुं विदेश वांगु खः आ.व. २०८१/८२ खय १ लाख १२ हजार ५९३ म्हा ब्वनामिपुं सरकारया स्वीकृति (NOC) कायो विदेशय वांगु ल्याखं क्यडः च्वंगु दः । थुकिया ल्याचा पिबवयगु खःसा थ्यं मथ्यं डेढ खर्ब जू वै । वहे दायें ८ लाख ३९ हजार ल्यासे ल्याम्होपुं श्रम स्वीकृति कायो विदेशय वांगु खानय् दः । थव भारतय वांगु ल्या मखासेंया ल्या खः । विदेशय वानिपुं पानय् मफूत धःसा कन्हे बांलापुं शिक्षक व डाक्टर मदैगु अवस्था वय फः ।

शिक्षा विधेयक

जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई मतय् मःगु, मा.वि. तगिंतकया फुक्क अधिकार पालिकाता हे बिय मःगु एसईई या जिम्मा पालिकाता ब्यूसा बांलाइगु, अलय बालविकास सहजकर्तापिन्ता शिक्षक काथं मान्यता बिय मःगुलि जिमिसं बःयाडः वयागु खः ।

(प्याब्सन भक्तपुरया ज्या भूवःसं ब्यूगु न्वचु)

न्यायपालिका भ्रष्टाचारया द्वापंखं मुक्त जुयमः

ख्वप कलेज अफ ल या ग्वसालय नकतिनिजक फौजदारी कानुन व न्यायसम्बन्धी छगू साफू पिताब्वज्या जुल । उगु साफूया च्वमि वरिष्ठ अधिवक्ता रंजितभक्त प्रधानाङ्ग जु खः । उब्लेनं फौजदारी कानुन व न्यायया विषयलय विज्ञपिनिपाखं यक्व खाँ सिइके धुन । भीपुं ब्वनामि केहँ किजापिन्ता फौजदारी व देवानी फुक्क काथंया कानुनया खाँ त ब्याकः दुग्यंकः थुइकः बियगु मतिं इलय ब्यलय थीथी ज्याइवःत ग्वसःग्वयो वयागु जुल । श्व राष्ट्रिय सम्मेलन नं उकियाय हे कथहं खः । थुगु सम्मेलनं फौजदारी कानुनया विषयसं ब्याक्क छलफल याडः देया नीति निर्माणय् योगदान याइगु जिमिगु अपेक्षा खः ।

देशय अपलं अपराधत जुयो च्वंगु दः । अजगु अपराध मजुइकेता सरकारं यक्व यक्व हे कानुन दयकगु दः । कानुन जक दयवं अपराध अथेंतुं मदयो वानिगु मखु । उकिया लागिं सचेतना मदयक मगा । अः न्हियान्हिथं अपराध अपलं जुयो वगु दः । हिलवगु ई अलय मन्तयता मःकाथंया कानुनत संसदं दयके मःगु खः । कानुन दयके धुंकः मन्तयसं उकिता डालयता बाध्य जुई । भीगु वंश परम्पराकाथं नं अपलं कानुनत दयकगु दः । गुलिं विषयलय कानुन जाति, धर्मकाथं बिस्क-बिस्क काथं लागु याडः तै । समाजय जुयो च्वंगु थीथी काथंया अपराधया बारे अनुसन्धान याय माली । फौजदारी व देवानी मुद्दाया विषय अनुसन्धान याडः देया लागिं महत्वपूर्ण योगदान याय फःपुं ब्वनामिपुं ब्वलांकयगु कलेजया आजु खः । ख्वप कलेज अफ ल पाखं राष्ट्रिय सम्मेलनया ग्वसःग्वगु श्व न्हांगु सम्मेलन खः । थुगु कलेज निःस्वांगु स्वदातिनि दता । नेकगु कार्यक्रमया लागिं जिपुं २०७९ सालय निर्वाचित जू बलय ख्वप विश्वविद्यालय चाय्केता मदिक्व कुतः यायगु नपां मः काथं कलेजत चायकः यंकयगु शिक्षा लागाय् जिमिगु बचं खः । उकिया लिघांसाय् ख्वप कलेज अफ ल नं २०७९ सालय निःस्वांगु खः । ख्वप कलेज अफ ल या ग्वसालय 'फौजदारी कानुन व न्याय' तांया थुगु राष्ट्रिय सम्मेलन याय दयो जिपुं तस्कं लयताया ।

'न्याय' खाँग्वः न्यनय बलय हायँपु, न्यनय यो । अलय श्व बनय् ज्यायगु थें ब्यापार व्यवसाय धःसा मखु । व्यवहारय न्याय क्यनयगु उलि अःपुगु धःसा मखु । न्याय बियता न्यायमूर्तिपिसं न्यगू पक्षया बहस न्यडः नाःयानाःनाः दुर्या दुरुः छुटय याडः बियमः । निपं (फैसला) लिपा बुगु पक्षया मन्तयसं गुबलें बांलागु मिखालं स्वइमखु । न्यायपालिका भ्रष्टाचारया द्वापं नं प्याहाँ वय

- नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति

मफूतलय न्यायया कल्पना याय फैमखु । अः भीपुं वरिष्ठ अधिवक्तापुं तप्यंक हे सञ्चारमाध्यमय् वयो सार्वजनिकरुपं न्यायपालिका दुनय भ्रष्टाचार जुयो च्वंगु दः धायो स्वीकार याई धाई । 'न्यायधिशतयसं घुस नइ, भी वकिलपिसं घुस नकेगु' थजगु अवस्था दःतलय न्यायपालिकाता जनतां बांलागु मिखालं स्वइमखु । विश्वास याइमखु न्याय बिइधायगु आशा याय फैमखु ।

जनताया आस्थाया मूथाय् काथं मति तयो तःगु न्यायालय ज्यासानिपुं न्यायाधिशपिनिगु जक मखु वकिलतयगु बानी नं बांलाय माल । गुकीं न्यायालयया विश्वास अप्वयो वै । उकिं हे धायगु याई - 'न्याय क्षेत्र बांलासा फुक्क थाय बांलाई, न्याय क्षेत्र स्यंसा फुक्क थाय स्यनि ।'

सरकारया इच्छा काथं फैसला मवलकिं सर्वोच्च अदालतया न्यायाधिसपिसं महाअभियोगया सामना याय मःगु घटना ख्वं मजुनि । जनस्तरं चर्को विरोध व महाअभियोग पारित मजुइगु खानय् वं सरकारं लिता काला । संविधानय स्वतन्त्र निष्पक्ष न्यायपालिका धःसां नं व्यवहारय् अथे जुय फःगु मरु । न्यायधिशपिसं सरकारया दण्डया भरय् फैसला याय मःगु अवस्था दःतलय धात्थेंगु न्याय काय फैमखु । कार्यपालिका, व्यवस्थापिका व न्यायपालिका थःथःगु थासय् स्वतन्त्र खः । छगूलिं मेगूया ज्याखय् क्वत्यलय् दैमखु, उथिग्यंकयगु व पानयगु (संतुलन व नियन्त्रण) सिद्धान्तया लिधंसाय् राज्यया अङ्गतयसं ज्या याडः च्वनेधःसां व्यवहारय् पाडः च्वंगु खानय् दयो च्वंगु दः ।

नेपालय न्हेंगु संविधान वगु हिदा व संघीयता छ्यःगु

सच्छि व खुइप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

च्यादा फूत । अजन संघ व प्रदेशं संविधानया अनुसूचीखय् दःगु मंकः अधिकारया लागाया विषयसं कानुन दयकगु मरुनि । गुकी स्थानीय तहतय्सं ज्या सानय्ता थाकु चायो च्वंगु दः । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनय् अपलं विषयलय् प्रदेश कानुन काथं धायो तःगु दः । अथेनं प्रदेशं अःतक कानुन दयकः मब्यगुलिं देशां देछिया ७५३ गू पालिकाय् ज्या सानय्ता काथं मछिडः च्वंगु दः । भीपुं कानुनया ब्वनामिपिसं थजगु खाँ नं थुइकः च्वनय् मः ।

छक दयकगु कानुन न्ह्याब्लेता जिइ धाय्गु खाँ मखु । ई व मनूया इच्छाकाथं कानुन ल्हवडः, हिलः यंकय् मालिगु खः । जनताया आवश्यकता पूर्वाकय् मफैगु कानुनया अर्थ नं दैमखु । अजगु कानुन जनतां खुडः, छ्वयकः जूसां मःकाथंया न्हँगु कानुनत दयक हे त्वःति । अजु चायपुगु खाँ छुलय् धःसा कानुन दयकेगु मुख्य अधिकार दःपुं संघ व प्रदेशया सांसदपुं कानुन दयकेता लिफिलिफि च्वडः च्वंगु दः । विधेयकया खायँ छलफल याय्ता म्हवचा सांसदपुं जक ब्वति काइगुलिं उगु खाँ खः धाय्गु क्यं । सांसदपिनिगु ज्या धाय्गु हे न्हँ न्हँगु कानुन दयकेगु खः । अलय् कानुनया विषय छलफलय् ब्वति काइपुं सांसदपुं अपलं म्हवँ जक दैगु । थव बांलागु खाँ, ज्या मखु ।

कानुनया ब्वनामिपिसं अःनिसेहे थीथी कानुनया खायँ बांलाक थुइकि धाय्गु तातुडः थव राष्ट्रिय सम्मेलन ग्वसः ग्वयागु खः ।

थाना पिब्वइगु थी थी काथंया कार्यक्रमया खायँ दुग्यंकः छलफल याडः नेपःया फौजदारी कानुन व न्यायसम्बन्धी राष्ट्रिय नीति दयकेगुलि थुगु सम्मेलनं तहांगु योगदान याइगु आशा याय् । अः न्याय धाय्गु नं न्यायगु मियागुया वस्तुथे जूला धाय्गु द्वपं बियो वगु दः । थजगु पाखं न्यायपालिका तापाक्क च्वनय् मः ।

छम्हा छम्हासिनं न्याय काय्गु मनय् वांकय् थःफः । अः अथे जुयो च्वंगु मरु । नेपाल मजदुर किसान पार्टी २०७४ सालया प्रतिनिधिसभाया निर्वाचनय तीन प्रतिशतया अप्रजातान्त्रिक प्रावधानया विरोधय सर्वोच्च अदालतय रीत दर्ता यागु खः । उकि तीन प्रतिशत मत कायमफूगु पार्टीता राष्ट्रिय मान्यता मबियगु, पार्टीया उम्मेदवारपिन्ता नं छगू तुं चुनाव चिन्ह मबियागु प्रदेश वा स्थानीय निर्वाचनय नं स्वतन्त्र निर्वाचन चिन्ह बियगु

धाय्गु कानुनय् बन्दोबस्त याडः तःगु खः । अपलं विरोध वसेलिं छकया लागिं धायो फुक्कसिता पार्टीया चुनाव चिन्ह बिल । शासक पार्टी तय्सं लज्या हे मचः से तप्यंक चुनाव चिन्ह नं लुटय याय्गु अप्रजातान्त्रिक ज्या याता । थव छगू काथंया तानाशाही प्रवृत्ति खः । शासक पार्टी तय्सं थः यत्थे याडः च्वंगु दः । २०७४ सालय् दर्ता यागु रीट २०८१ सालय जक फैसला याता ।

सांसदपुं डादा जक च्वनिपुं खः । उकिया औचित्य (खः मखुः धाय्गु) हे २०७९ सालय हे सिधय धुंकल । थजगु ज्याखं अदालतता मान सम्मान व जनताया आस्था पक्का नं म्हवँ जुयो वानि ।

जिमिसं न्ह्यागु याःसां ज्यू धाय्गु मति शासक दल तय्के दः । उकिया विरोधय सःथवकय्गु सकल ल्यासे ल्याम्हो ब्वनामिपिनिगु कर्तव्य व जिम्मेवारी खः ।

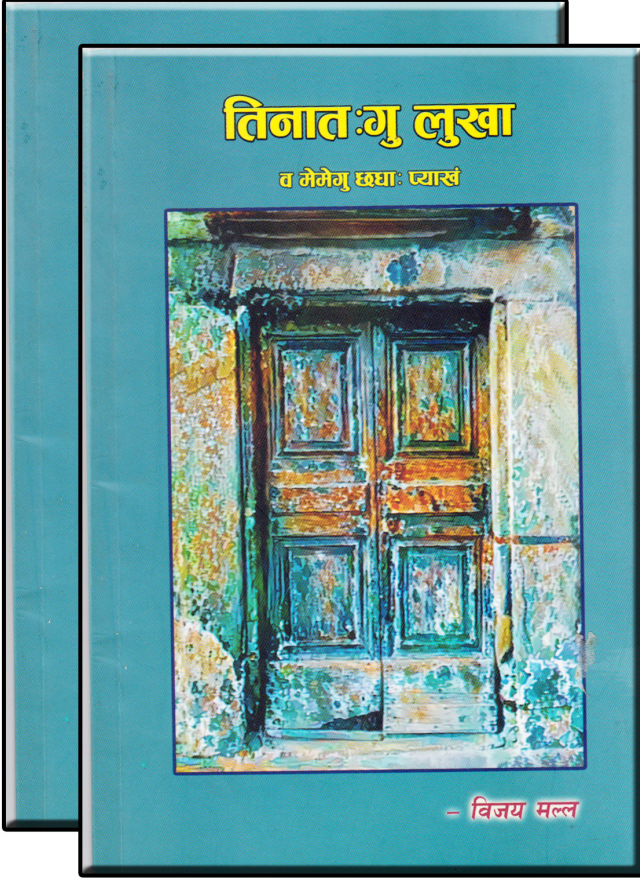
न्यायपालिकाया हानिगु व मर्यादाया दापु धाय्गु हे जनताया आस्था खः अदालतय न्याय फौं वैपुं छम्हा छम्हा नागरिकपिसं न्याय कायागु अनुभव याःसा अदालतता अपलं विश्वास याई ।

सुयाय्गु जिम्मेवारी छु खः अमिसं इलय हे थःगु जिम्मेवारी इमानदारी काथं पु वांकसा विश्वास अप्वईगु खः । थःता हांकय्गु थःगु बांलागु ज्याखं खः ।

थुगु कलेजया ब्वनामिपिसं फौजदारी कानुन व न्याय सम्पादनया खाँ बांलाक ब्वनिगु आशा याय् । थीथी नां जःपुं व्यक्तित्वपिनिगु दुग्यंगु बिचःत न्यडः ज्ञान काय्गु मौका काथं काइगु आशायाय् ।

(छवप नगरपालिका पाखं चाय्कः तःगु छवप कलेज अफ ल या ग्वसालय २०८२ साउन ३१ गते जूगु न्हपांगु राष्ट्रिय सम्मेलन सं नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिया न्वचु ।)

त्वहंया बारवं

शत्रुघ्न : मखु रघुवीर दाइ, छितः छाया स्यात ले वं ?!

रघुवीर : छ ध्वानं उलि नं मस्यू ला ?

ज्वालाभैरव : रघुवीर, व स्वां थें जाःपिं मस्त गथे यानाः जक सित जुइ ! उफ्, जिगु ला न्ह्यपुं हे ज्या मबिल !

श्रीकान्त : स्वाःल, लुमकादी मते । व धर्तीयागु बाखं धर्तीइ हे सिधल । भी अन दु हे मदु, भीगु अस्तित्व अन छुं हे मदु, भी उलि हे जक । बरु आश्चर्य थव खः कि व पुलांगु खँत थौं छाया लुमना वयाचवन, पुलांगु अस्तित्व छाय भी वयाचवना ?

ज्वालाभैरव : थव हे दुःख सीत ला ? जिमि काय्-म्यापिं स्याःगु खँ न्यनेत ला ? उफ् ! व मस्त जक अन स्वाःगु जूसा !

रघुवीर : जिं व खँ न्यके हे स्वाःगु, तर छु याये, जिगु छातीइ व हे खँ जक च्यानाचवन, जि आः तसकं पस्ताय् चाल । छिन छिनय् व हे जक लुमना चवन, जिं थुकिया बदला काये, काये !

श्रीकान्त : छं बदला गथे यानाः कायेगु ? छु छ हानं धर्तीइ लिहां वने फु ला ? भी थन थथे हे यानाः जक चवनेगु सिवाय मेगु छु यायेफइ मखु । बरु भी न्ह्यलं मचाःगु थें जुयाचवंसा गुलि ज्यू ! ... भीथाय्पाखे ब्वाय् वयाचवंसु थें (छम्ह मिसा दुने ब्वाय् ब्वाय् वइ ।) छ सु ?

मिसा : जि न्ह्याम्ह हे जूसां छिकपिन्त छाया माल ? बरु धयादिसँ, थन बाय् चवनेगु होटेल हिटेल मदु ला ?

श्रीकान्त : होटेल ?

मिसा : खः होटेल । छु वाल्ल स्वयाचवनागु जितः ? अस तता, छिं हे धयादिसँ, थन गर्न होटेल मदु ला ?

ज्वालाभैरव : छि नकतिनि जक भाया ला ?

मिसा : खः खः नकतिनि हे वयागु खः । बरु जितः सिक्क हथाय् ।

रघुवीर : उकिं वय्कलं छं मस्यू का । मास्टर साहेब, धयादिसँ थन होटेल मदु धकाः !

मिसा : छुक होटेल मदुS ?! गजाःगु शहर ले थव, जाबा होटेल छगू हे मदु काSS !

श्रीकान्त : छि थन छुकें वयागु ? न्यासि वयागु लाकि छु ?

मिसा : छु गामाःतय् थें हायेका चवनागु, जि मोटरं वयागु ।

ज्वालाभैरव : मोटर... ?

रघुवीर : ए ! छि मोटरय् चवनाः भायागु का मखु ला थन ! छिं मस्यू- जिपिं दक्क सीधुंकूपिं मनूत का, जिपिं दक्क मूर्दा का, हाSSS?

मिसा : मूर्दा ! जिनाप ख्याः यानादियागु ला छिकपिसं ! जिं न्हापा हे धयाबी न्हिं जितः ख्याः-खी याइगु मयः । बरु धयादिसँ तता, थन चवनेगु थाय् गन दु ! जितः सिक्क हथाय्, जितः वं लितुमतु लिनाचवंगु दु ।

श्रीकान्त : सुनां लिना हयाचवंगु छितः ?

मिसा : न्ह्याम्हेस्यां जूसां छिमित छाया माल ? स्वयादिसँ तता, वं जितः नापलात धायेवं मस्यासँ त्वःती मखु, वं जितः स्या हे स्याइ । छिकपिसं धाये मछिंसा धयादी स्वाःल, जिं तुं होटेल माःवने ।

श्रीकान्त : आसेनि ! छितः सुनां स्याइ व नं धया मदी, व मनूया नां नं धया मदी । आः खःगु खँ न्यनादिसँ ! छि सीधुंकल, कि मखुसा दुर्घटनाय् सित जुइ कि मखुसा

सच्छि व खुइप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

सुनानं स्यात छितः, छि आः धर्तीइ मखुत । थव सीपिं चवनीगु लोक खः । आः सिल मखु ला, थन होटेल गन दइ ?!

मिसा : छु धयादियागु ! जि सितSS ! जि म्वाः नि, जि गथे यानाः सी ? जि सी मखु । वं जितः स्याये नं फइ मखु । वं स्याइ धकाः ला वयात अत्तापत्ता मबिसे छैनं बिस्युं वयागु । खः, जि छैय् चवनाचवंगु जूसा जितः स्या हे स्याइ । विष नकेगुनिसैं कयाः गःपः तियाः तक स्यायेत तयार व । वं जितः न्ह्याबलें किसिं न्हुइकाः स्याये धाइगु ।

ज्वालाभैय्याँ : किसिS !

रघुवीर : छु छिकपिनिगु छैय् किसि दु ला ?

मिसा : जमीनदारया छैय् किसि मदुसा कुसि दइ ला ? छु न्यंगु जुइ ?!

रघुवीर : अयसा छि व हे मिसा खः, जिं म्हसिल । छिगु नं जितः याद दु, ख्वाः नं याद दु । सः नं म्हसिल । छि कृष्णालानि मखु ला, बिपिन बाबुया कलाः ?!

मिसा : खःसा छु जुल ले ?

रघुवीर : जितः म्हस्यू ला ? जि व हे रघुवीर सिंह ला खःनि !

कृष्णालानि : छ रघुवीर सिंह । छ ला सर्प न्यानाः सीधुकूम्ह नि ! छन्त ऊगु ला जिं खनागु ।

रघुवीर : जि व हे ला खः नि । वय्कः ज्वाला लानि, छिसिकं न्हापांम्ह बिपिन बाबुया कलाः ।

कृष्णालानि : खः, जिं आः म्हसिल । वय्कःयात किपाय् खनागु । वय्कः ला धात्थें जिसिकें.....

श्रीकान्त : खः, छि आः व धर्तीइ मखये धुंकल ।

कृष्णालानि : जि सित धकाः जितः विश्वास हे मज्जनि । जि म्वाः निम्ह हे थें चवं, खँ ल्हायेफु, न्यासि वनेफु । जितः वं स्याये हे फइ मखु । जि मोटरय् चवनाः ब्वाँय् वयागु । वं ब्यूगु जिं छं हे मनया, धात्थें मनया । जि गय् यानाः सी ?!

रघुवीर : मोटर चलय् यानाहःम्ह म्हस्यू ला ? म्हमस्यू । व ड्राइभरयात न्हापा हे मिलय् यानातःगु खःसा ! वं मोटर गनं मदिकू ला ?

कृष्णालानि : दिकूगु दु ।

रघुवीर : व धुंकाः छु जुल छिं स्यू ला ? होश मदु, छितः स्यानाः वं छिगु लाशयात खुसिह चुइका छ्वल जुइमाः, अले छि थन थ्यन । बिपिन बाबुयागु जाल जिं हे जक स्यू ।

कृष्णालानि : मखु मखु, जिं पत्याः हे याये मफु, जि गथे यानाः

सी ! गथे यानाः ?

ज्वालाभैय्याँ : जितः व राक्षसं गथे यानाः स्यात छन्त नं अथे यानाः हे स्यात । जिमि मस्तयत् गथे यानाः स्यात छन्त नं अथे यानाः हे स्यात जुइ ! वं स्यायेफु, व पापी-दुष्टं स्यायेफु । छन्त नं अथे हे यानाः स्यात जुइ केहँ !

कृष्णालानि : अयसा जि सीगु हे खत का ! जि मोटरय् चवनाः थन वयागु मखु ला ? !

रघुवीर : छि बेहोश जुल, अले थन मोटरय् चवनावःगु थें भान जुल ।

कृष्णालानि : जि सित, उफ् ! जि सित । जि सी मखु बाSS बाSS अजाःम्हसिगु ल्हातं सी मखु ।

श्रीकान्त : अपाय्सकं हथाय् चाये म्वाः ।

कृष्णालानि : वं जितः स्याइगु खँ सीवं हे जि अनं बिस्युं वयागु । ततायात स्याःगु खँ जिं नं लिपा तिनि सिल । अबसानिसैं जि ला भन हे सतर्क जुया । वं जितःधात्थें माया मयाः धयागु छुं महिना न्ह्यः जक सिल । मेम्ह मिसा मदुतले माया नं याः, धाःथे नं तः । गबलनिसैं मेम्ह मिसा दत, जितः खालि दाइगु, ब्वः बीगु, जिमि चीधिकःम्ह काय्यात सर्प न्यानाः सित धकाः स्यानाः वांछवया बिल । जि अबलनिसैं भ्रस्कर्य जुया । छम्ह बुरिम्ह नोकरं बिस्युं वनेगु सल्ला बिल, नत्रसा अबल्य् सीगु । विष हयातःगु नं जिं सिल । अबलय्निसें जिं नयेगु चीजय् थि हे मथिया, छांलाना हे चवना । वया कलाः फेरय् यायेगु बानी जुयाचवन । छम्हसित स्यात मेम्ह हल ... ओहो ! जि गथे यानाः बिस्युं वया अनं ! जि गय् यानाः सी ! जि सी मखु बाSS बाSS जि सी मखु !

ज्वालाभैय्याँ : वया न्हापांम्ह शिकार जि जुल, वयां लिपा छ जुल, आः सु जुइ ?

रघुवीर : थव दक्कवयागु वयाके बदला काये । छिं स्यू ला कृष्णालानि ! जितः दक्कवसितं स्याके बिल । जिं स्याना, अन्तय् वं जितः तक हे स्यात । आः जक व जिगु न्ह्यःने दुसा ...

श्रीकान्त : कृष्णालानि, छितः सी मन मदु । सीगु मन सुयात जक दइ ? धर्तीयागु लुमुगु निभाः सुयात जक त्वः ते मास्तिवइ ? छि जालय् लानाः सित ।

कृष्णालानि : छु जि धात्थें सित ? धयादिसैं, जिगु छुं जोड चलय् मजुल ला, जि धात्थें सित ला ?!

सच्छि व खुडप्यंगूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

श्रीकान्त : व बुराम्ह किसि आःतक हे म्वाःनि । भी थन सीधुंकल,
अयूनं व किसि म्वाःनि ।

कृष्णालानि : दनि, व किसि आःतले म्वाःनि ।

श्रीकान्त : भी मसीतले व सी मखु, वयागु अत्याचार सी मखु ।
हुंकन.... सु, हाकनं थन वयाचवंगु ?

कृष्णालानि : सु व ? अय्क स्वयेबल्य ला व हे थें च्वं ! व हे
खःसा भी थन गथे यानाः च्वनेगु !?

रघुवीर : सु धयादियास ? ए ! सिल व हे ला खः नि, थुखे हे
वयाचवंगु दु । जिगु इच्छा पूरा जुइन ।

ज्वालाभैरव : व हे धयाम्ह सु ?

रघुवीर : बिपिन बाबु !

ज्वालाभैरव : ओहो ! जि गथे यानाः च्वनेगु थन ? जि थें जाः म्ह
व राक्षसया न्ह्यःने च्वने फइ मखु । ख्वाः हे स्वये फइ
मखु (उखेंथुखें वनेत स्वइ वने फइ मखु ।) छु जुल
जिगु तुति ? जि न्यासि हे वने ल्वःमन । छु जूगु थव ?

रघुवीर : उ, वल । थुखे हे वयेमा प्रभु !

श्रीकान्त : का वल ! (बिपिन बाबु दुहां वइ ।)

रघुवीर : भासँ भासँ, बिपिन बाबु ! यक्व न्हि लिपा छिगु दर्शन
दत । भासँ भासँ, स्वागत दु !

श्रीकान्त : ए ! धात्थें बिपिन बाबु हे खः का !

बिपिन : (उखेंथुखे स्वयाः) जि, जि थन गनं वल ?

रघुवीर : छिं जिमित म्हमसिल ला ? वय्कः ज्वाला लानि, अन
कृष्णालानि, थव छिगु च्यः शत्रुघ्न, अले वय्कः श्रीकान्त
मास्टर साहेब । जितः नं म्हमस्यू कि ?! जि छिकपिनिम्ह
ईमानदार सेवक रघुवीर सिंह खः ।

बिपिन : (भस्कुय जुयाः) रघुवीर ! कृष्ण, छु थन गनं थ्यन ?

श्रीकान्त : गथे छि थ्यन ।

बिपिन : कृष्णयात ला स्यायेधुंकूगु नि !

कृष्णालानि : खः, कृष्ण ला सीधुंकूगु । छितः थन सुनां वा धाल
? छु थन नं जिमित सुख बीगु मखु ला, छु थन नं ल्यू
ल्यू वयागु ला ?

ज्वालाभैरव : अजाःमहलसे नं खँ ल्हायेगु ला ? जिं ला ख्वाः नं
स्वये मखु, जिमि मस्त तकं स्याकेब्यूम्ह राक्षस !

बिपिन : ज्वाला ! छन्त मछाः धयागु भचा हे मदु ला ? करपिनि
न्ह्यःने भाःतयात राक्षस धायेगु ? !

कृष्णालानि : थजाःमह नं भाःत ला (ख्वाः स्वयाः) सुनां ला थः
हे मस्तयत् तकं स्याकेबिल ! मछाः मजू ला भाःत
धायेकेत ? !

बिपिन : रघुवीर, छं थव छु न्यनाचवनागु, थजाः पित्त ल....

रघुवीर : छिगु पुलांगु बानी त्वःमफ्यूनि खनिं सा । थन छिगु
अडर सडर चलय् मजू । न्यनादी धुन ला ? छि नं
जिपिं सरह हे मूदा खः ।

बिपिन : जि मूदा ! अय्सा जिं धात्थें हे विष त्वन ला ? जितः
शड्का जक जूगु खः । व बुरिं गल्लीं विष दुगु सिसि
ला महः ?

श्रीकान्त : अय्सा छि नं गल्लीं सित का ! सुं गल्लीं सी, सुयातं
स्याकेबी । छिं जिपिं दक्वसित स्याकेबिल । थः गल्लीं
सित । फरक छुं हे मखु । सीगु-म्वायेगु निगुलिं छगू
हे खः ।

रघुवीर : छु खँ न्हानादियागु ? गनं छगू हे जुइ ? वं याःगु पाप-
अपराध दक्वयागु लिसः थन आः बीमाः ।

बिपिन : अय्सा जि सित । ओहो ! गजाःगु गल्ली यायेलात ! जिं
व सिसियात जाँचय् यानाः स्वयेमाःगु । तःधंगु गल्ली
जुल । जिमि चञ्चला आः छु यानाचवन जुइ ?

कृष्णालानि : छिगु नां जप यानाचवन जुइ, दुःख मानय् यानाचवन
जुइ, छाती दादां “यः प्राण जितः नं काःवा !” धकाः
खयाचवन जुइ । सिल ला ?

बिपिन : छ अप्वः हालाचवने मते कृष्ण ! जिं छन्त थन नं न्ह्याग
नं यानाः क्यनेफु । थुल ला छं !

ज्वालाभैरव : छु यायेफु छिं थन ? दक्वसित स्यायेधुंकाः नं अभ्र
छितः चित्त बुझय् मज्जनि ला ? जिमि काय्-म्हयाय्या
हि त्वनाः नं छितः मगाःनि ला ?

बिपिन : छु हालाचवंगु थवः छलिसे सुनानं खँ ल्हाःगु मदु । जिं
छन्त न्हापा हे ल्वःमंके धुन ।

रघुवीर : ए बिपिन बाबु, जितः थन नं छं ज्या ब्वयेगु दु लाकि ?
शत्रुघ्न थन हे दु ।

बिपिन : श्रीकान्त ! जि थन सिनाः वःगु गजब जुल, आः जिं छु
यायेगु ?

रघुवीर : बिपिन बाबु, न्यनादिसँ ! छि थन आराम नक्सां
चवनेदइ । बरु छु धाःसा पृथ्वीइ थें तः खागु छें दइ
मखु, न थन शासन यायेत ज्यामित हे दइ । खालि छु
धाःसा छिं यानादीगु पाप अत्याचार स्पूणिं जिपिं दु ।
व खँ लुमंका बियाः छितः बोर याकेफु । छिं स्यानादीपिं
मनूत छिगु मिखाया न्ह्यःने दइ, इमिसं छिगु ख्वालय्
ई फाइ ।

बिपिन : श्रीकान्त, न्यनादिया ला वयागु खँ ?! जिमि च्यः जुयाः
जिलिसे हे थजाःगु खँ ल्हाये मग्ग्याः ? !

रघुवीर : बिपिन बाबु ! छिं जितः दक्वसितं स्याकेबिल । जिं

सच्छि व खुइप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

स्याना, अले छि जितः हे स्यात । व नं जिं सह याना ।

अभ्र छि जितः थन वयाः नं ख्यायेत स्वयेगु ला ?

श्रीकान्त : म्वाःल, छाये खँ ताःहाकः यानाच्चनेगु ? !

ज्वालाभैर्यो : थजाःम्हेसित ला ख्वालय् ई फायेत नं घच्चाया पुइमाः, सिल ला रघुवीर !

कृष्णालानि : अभ्र थन वयाः नं छंगु पुलांगु पहः हे तिति ला ?

रघुवीर : सय् त्वःतादिसँ, थौं जिं थवयात बदला कायेमानि !

बिपिन : छुकियागु बदला काये धयागु, तिछुँ ? !

रघुवीर : छि जितः दक्कसित स्याके ब्यगुया बदला । सिल ला, उकियागु बदला का ! का वा, छनाप जि ल्वायेगु, फुसा छन्त स्याये !

श्रीकान्त : छु खँ ल्हानागु रघुवीर, भी ला सीधुपिं नि ! हानं गय् यानाः स्यायेगु वयात ! म्वाःल ल्वाये मते, बरु अजाःम्ह कुजातनाप सम्बन्ध हे तये मते ! वयात नं हे तुइ मते ! नु भी !

रघुवीर : गन त्वः ते जिं वयात, जि सीम्ह जुइमा, म्वाःम्ह जुइमा !

बिपिन : का रघुवीर ! (बिपिनं ल्हाः ल्हवनेत स्वइ ल्हाः सनी मखु । तुति ल्हवनेत स्वइ तुति नं सनी मखु ।) छु जुल श्रीकान्त, जिगु ल्हाः नं मसं, तुति नं मसं ? !

श्रीकान्त : आः छंगु म्हुतु नं बन्द जुइ । छ नं ल्वहं जुइत्यंगु दु ।

रघुवीर : हा हा हा छ ल्वहं जुल । आः जिमिसं छंगु ख्वालय् ई फायेगु । (रघुवीरं ख्वालय् ई फाइ ।)

बिपिन : का फा ! (पूरा व ल्वहं हे जुइ ।)

कृष्णालानि : का ल्वहं जुल भी नं थथे हे ! अहो ! जि ला ग्यात ।

श्रीकान्त : भी दक्कं ल्वहं जुइ ।

कृष्णालानि : तता !

ज्वालाभैर्यो : जि जिमि मस्त (व न ल्वहं जसां ।)

रघुवीर : जिं वयागु ख्वालय् ई फायेधुन । आः जि ल्वहं जूसां छुं मपाः ।

कृष्णालानि : श्रीकान्त, खँ ल्हानादिसँ ! जि ल्वहं जुइ । (श्रीकान्त नं ल्वहं जुइधुकी ।) अहो, जि नं ल्वहं जुइ ! दक्क ल्वहं जुइधुकल । आः जिं छु यायेगु ! (उखे बिस्सुं वनी, थुखे बिस्सुं वनी । चिल्लाय् दनाः हाली । अले व दइ, व नं, ल्वहं जुइ ।)

- धकिं -

चव-ई : नें सं ११०७ चौलागाः ११ सिबय् न्हयः (साभार 'सँभयाः' ल्याः ४, न.संः ११०८ तछलागाः)

जिगु म्हगसया लागाय् छगू कुलां - जि दुने

पुर्ण वैद्य

जि दुने - छगू देय् दु

हयूपाःया हयाउँगु उनं ग्वानाच्चंगु

जिगु म्हगसया लागाय्

छगू कुलां दु - जि दुने, जिगु हि दुने

जिगु म्हगसया बां- प्रत्येक अपेक्षित मनूतय्गु मिखाय् दु

जब इमिगु मिखा ख्वबिं लःलःधयाः तिसिना बिइ

जिगु म्हगसया बां बुलुयावनी

जिगु म्हगसया छगू नक्सा-प्रत्येक अपमानित मनूतय्गु ल्हाःपाय् दु

जब इमिगु ल्हाः खतं नयाः म्हुछिये मफयावनी

जिगु म्हगसया नक्सा गिजिमिजि जुयावनी

तर, जब इमिसं मिखा ततःग्वयेक हयाउँक कनी

जिगु म्हगसया बां सुथ थे बांलाक खने दयावइ

तर, जब इमिसं वाक्कुछिताः ल्हाः म्हुछिनाः सर्गः हवः खनी

जिगु म्हगसया लाग्वा धुच्छि हयाउँक जः वाइ

मुख्य ला, थव ला अंश जिगु थःगु हे ल्हाः पाय् दु

जिगु हिनूली बाःवनाच्चंगु दु

जिगु हिइ क्वसियाच्चंगु दु

तर, जिगु हि हे धात्ये ला जितः चां अन्न सयेकाः

नकीपिनिगु ल्हाःतय् दु

मिल, कारखानाय् थःगु चःतिं वस्तु पिकाइपिनिगु ल्हाःतय् दु

इपिं स्वयम् जिगु अनन्त ल्हाः खः

इपिं स्वयम् जिगु लँया च्यानाच्चंगु अल्याख मुस्याः खः

जि थः स्वयम् इमिगु अनन्त म्हुतु खः -

सुनां प्वाः तिइ मफइगु

जि थः स्वयम् इमिगु घाःया हि दुने च्वंगु

खँवःया छगू बां खः

जब इमिगु हे छयं क्वछूगु खनी जिं - थव च्वापुया देसय्

जक इमिगु हे कक्कु लःद्याःगु खनी - अन्यायया बुठ न्हयःने

जिगु न्हयपु क्वानावइ

जब जिगु हि चिल्लाय् दनाः दयावइ

इमिगु मिखा हयाउँयावइ

इमिगु ख्वाःया उन पातावइ

जब धर्म व अन्धपरम्पराया आचाकलिं दाःगु इमिगु ल्हाः तुति

सच्छि व खुडप्यंगूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

सनाहइ

जब पाकां सुयातःगु इमिगु म्हुतुसि फर्फर् सनाहइ
जिके खँवःत छरां थें मुयावइ - जिं हे मचायेक
छगू न्हूगु मान्यताया यथार्थतां
छगू वस्तुगत मूल्यया मिगालं मुयाः वइगु खँवःत
वया लागा छगू देसय् जक कय्कुनी मखु
वया सः छपा न्हाय्कनय् जक थवइ मखु
वया अर्थ छकू थाय्, छगू इलय् जक लिकुनाचवनी मखु
जिगु कुलांया धाः थें ज्वःगु जःत
जिगु खँवः पतिकं क्वानाः न्यानावंगु दु
मि थे चुईचुई पगु अर्थय् स्पष्ट जुयाः
थव देय्या प्रत्येक ज्यामितय्गु मिखाय लुयाः वयाचवंगु दु ।
ल्वहं छ्याछ्यां थःगु पतिं पंम्हुयाः हिइगु घालं दनाः वयाचवंगु
हिं बुलातःगु ह्याउँगु छगू कुलां !
गौमनं थे न्ह्याक्व हे छ्यं ल्हवनाः ल्हवनाः
तःजायाः वयेत स्वःसां
थव चाकःछिं ल्हाःपा स्वानाचवंपिं हाकुगुंतय्सं
न्ह्याक्व हे सिमेण्ट, डण्डी तनाः तनाः बल्लाकाः
ततः जायेकाः थना ह्येत स्वःसां
थव महल, लाय्क्या पःखातय्सं
नुनां नुने मफइगु छगू कुलां ।
स्याःगु हिं दनाः वयाचवंगु छगू कुलां ।
गन खसुं त्वपुइ मफुगु छगू सुथ दनावइ
गन हाकु सुपौचं नुने मफुपिं सूर्य लुयावइ
गन च्वापुगुं क्वाकिइपिं निभाः त्वयावइ

गन तकुस्वां ह्याउँकिइपिं जः पिब्वानावइ
थव चिनी धकाः हवलातःगु
ल्हाःतुति कथिं दायेकीगु शीत खसु बियेवं नायेकिइपिं
चुपिया धाः यें ज्वःपिं ह्याउँ जःत दुब्वानावइ
जःत पनीम्ह हे सु ? आखिरय् व थः हे मक्वासें मगाः,
थः हे मनासे मगाः
भी सकसियां हि दुने छगू मंकाः कुलां दु
थव हे जि दुने चवंगु छगू कुलां -

छगू अनन्त यचुगु सर्गःया सम्भावनाया
छगू अनन्त ह्याउँगु जःया सम्भावनाया
ख्वाउँगु च्वापुधी हे नायेकाः खुसिबाः ह्येफुपिं
अल्याख सूर्य लुइफुगु
अनन्त तकुस्वां हवयेकेफुगु
खालि, भीसं थःगु हि दुनेया कुलांया स्वीकार जक या
ज्यां ख्वं जूगु ल्हाःतं थवया उद्घाटन जक या
खँ जक ख्वं जूगु म्हुतुं मखु ।

भीगु कुलां क्वानाः नयाचवंपिं गुं, पःखाः तछ्यानाः

थःगु हे हिया सहिछाप दुगु
थःगु हे ह्याउँगु कुलां मलुयेकं
गन ह्याउँगु निभाः लुइफइ- आस आसं जक
ह्याउँगु निभाः हे मलुइकं
गन भीगु तकुस्वां ह्याउँयेफइ
गन भीगु थलचाय् ह्याउँ निभाः त्वयेफइ

खसु खसुं जक भुनाः सुथ नयाचवंगु देसय्
खसु खसुं जक भुनाः निभाः सिनाचवंगु देसय्

(कुलां ६:५:११००)

खप मोडेल

देशां देछिया म्हुतिई 'खप मोडेल' या
विकासया चर्चा जुयो चवंगु तःदा हे दत । स्थानीय
जनताता तयो 'उपभोक्ता समिति' गठन याडः न्ह्याकिगु
विकासया ज्या नपां सम्पदा ल्हवनय् -कानय् व दानय्गु
ज्याखय् थः भःपियो थःगुहे अङ्गथें याडःजन श्रमदान,
चन्दा नपां ज्या धुक : थःगु हे पहलय जः पुजा, क्षमा
पुजा थजगु डाय्किगु ज्या अः देशां देछी सिनं डाल
कायो वगु दः । थुगु मोडेलं काथं अःभीगु हःनय
इन्द्रायणी छो या छो छँ दाडः च्वंथाय् जनश्रमदान या
छगू लू नं पिब्वयागु जुल ।

कांयात रां

छगु त्वालय् छम्हा मनु दु । वया मां छम्हा, कला छम्हा
व थ छम्हा नपां जम्मा स्वम्हा फुकी दु । व साप हे चीमिम्हा मनु
जुया चवन । तर, वं न्हिं न्हिं बागमती वनीगु, मोल्हुइगु, म्हा
नीयाना गनेद्योया पूजापाठ याइगु । मंगलबार पत्तिं गनेद्योयात
१०८ ग लड्डु छाइगु । थुकथं व नये मखंसा बरु मनसे हे नं
चवनीम्हा, गनेद्योयागु सेवा धासा मयासे मतोतीम्हा जुयाचवन ।

सुया मरु, सुया मजिउ, वयात हे दुःख नं पवनापवना
वड्गु जुयाचवन । चीमि जूगुलिं अथें हे तुतिं खिना त्वाथं नयेमाम्हा
जुयाचवन धयां भन मिखा नापं बुलुयावन । कथहनं
खने हे मदया कां नं जुल । आ ला ज्याजि

छुं याये मफुबले वं तस्कं हे
दुःख सिल । अथनं वं
गनेद्योयागु सेवा यायेगु धासा
मतोतू । भनू एकचित्तं ध्यान
नं याइम्हा जुयावल । पवना जूसां
लड्डु नं छायेगु याना हे चवन ।

थुकथं व मनुखं दुःख सिलं
नं थगु जप तप ध्यान याता सेवा
यानाचवंगु खाना गनेद्यो साप लय्ताल ।
छन्हु एकान्तय् लाबले गनेदेवं वयात धाल-
“भक्तजन ! छगु सेवा भक्ति खना जि
साप लय्ताल । अकिं जिं छंत बरदान बीगु
बिचा याना । छं यगु पर्व, छंत बीगु जुल ।
तर, छगू जक वरदान बीगु जूगुलिं छगू हे
जक पर्व, निगू पवनेमते ।”

गनेदेवं वरदान बी धागुलिं वया मन
स्वकु थहाँ वल । गनेद्योया सेवा यानागु बल्ल सुफल
जुल धयाथें चवन । तर छु पवने छु पवने जुया वं
अथे थथे छुं निसय याये मफुत । मां व कलायाके
साहुति याना पवने धया गनेद्योयागु पालि भोपुया छ्यें लिहाँ
वल ।

छ्यें थयंका व कानं मांम्हेसत थ खना गनेद्यो लय्तागु द
छगुलिं छगू जक वरदान पर्व धागु खँ कन । काय्यागु खँ न्यना
मांम्हेसिनं लय्ताया धाल - “छगू जक वरदान दइगु जूसा कायमचा
हे पवनेमा । कायमचा मध्येकं भीपिं सीबले तरेजुइ मखु । थुगु
जन्मय् दुःख जूसां परलोकय् भिनीगु मनं तुनेमा । कायमचां तुतिं
जक थवासां स्वर्ग वनी धाइगु । अकिं कायमचा हे स्वर्गया लँपु

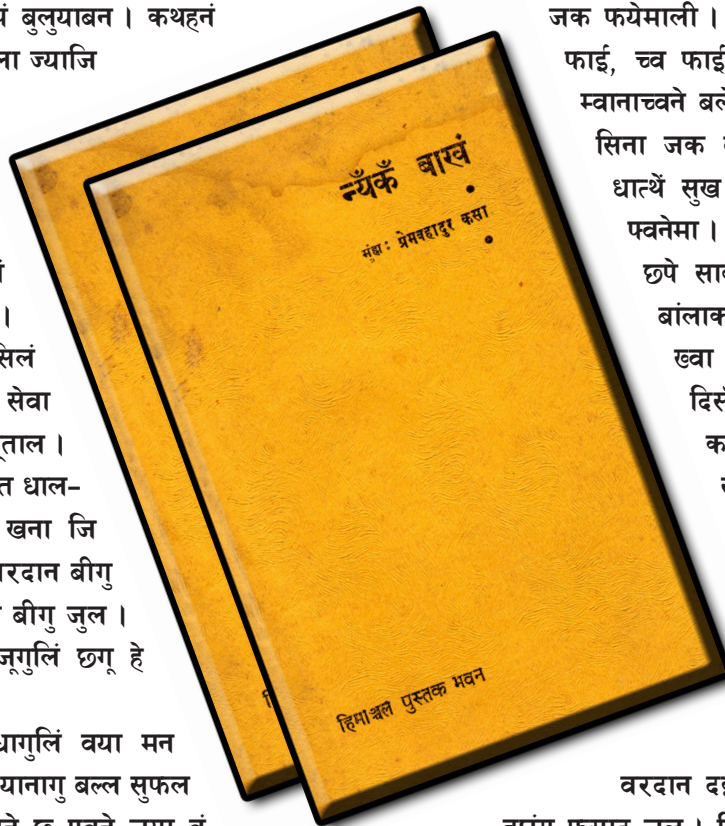
ख । कायमचा हे मध्येकं थगु कुल नं थाने जुइमखु । अकिं
कायमचा हे पवनेमा ।” थुकथं मांम्हेसिनं कायमचा पवनेगु साहुति
बिल ।

अनंलि व कानं कलायके न्यन । कलाम्हेसित धासा
माजुया खँ चित्त बुभेमजू । वं माजुम्हेसिगु खँ त्वाइहाना थथे
धाल - “नये हे मखांसा कायमचा छु यायेत ! नखचख बले हे वस
छजु धका गबलें ल्वयेक पुने मखं । थपिनि जक दुःख कष्ट धयां
हानं मचा दयेका छु नके छु त्वंके धयागु पीर
जक फयेमाली । ख्वइ, हाली, पिरेयाई । खि
फाई, चव फाई, भन फोहोर जक जुई ।
म्वानाचवने बले हे चित्त सुख धयागु मरुसा
सिना जक वड्गु स्वर्ग छु यायेत ! बरु
धाथें सुख सीगु खसा धन सम्पत्ति हे
पवनेमा । अले धका धुकु बल्लाई, छभ्वा
छपे साक्क नयेदइ, निजु प्यजु वस
बांलाक पुनेदई, प्यम्हेसिया न्ह्योने
ख्वा ब्वयेल्वई । सकसिनं भासैं
दिसैं धका मानेयाई ।” थुकथं
कलाम्हेसिनं धन सम्पत्ति पवनेगु
साहुति बिल ।

मामं पवन कायमचा, कलातं
पवन धनपो, हानं थत धासा
मालाचवन मिखा ।
बिचरा कांया छु याये
छु याये जुल ।
स्वम्हेसिया स्वंगु राय,
वरदान दइगु धासा छगू जक । वयात

तघंगु फसाद जुल । मिखा पवने -काय नं मदइगु,
धनपो नं मिखां मखनीगु । काय पवने- कांया कांतुं, हानं धनपो
नं मद्या छु नके छु पुंके धयागु पीर फयेमालीगु । धनपो पवने
धासां थ मिखां मखंकातुं जुइमाली, थपिं सीधुंका धनपोयागु रक्षा
याइगु सुनां ? बिचराया मनय् जक खँ ल्हाना मन हे ल्वाकबक
जुल । कपा ल्वायांल्वायां माना इकुसे चवनावल । छ्यें चवनाचवने
मफया पिहाँ वल । लँय् वंम्हेसिया नं मनय् खँ वायेकु वायेकुं
तक्क दीगु, भुलेजुइगु, हानं पला छीगु । थज्यागु पहलं व लँय्
वनाचवन ।

मनय् खँ वायेका वनाचवंगुलि वं न्यासि वनाचवंगु हे चागु

सच्छि व खुडप्यांगूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

मखु । गबलें वं ल्हा पुतुपुडकीगु, गबलें कपां तीगु, गबले म्हुतु वाकावाका संका भुनुभुन नं हालीगु । वें जक जुलला धका लैय् वक्कोसिनं वयात पुलुपुलु स्वइगु । तर, वं छुं चागु मखु । अबले हे लैय् म्हस्यम्ह छम्हा गुन्ना वल । वयागु अज्यागु पह खनौं गन वनेस्यनागु, छाय भुलेजुयाचवनागु धका न्यन । कानं थत गनेदेवं छगू जक वरदान बी धागु, मांहेसिनं कायमचा पर्व धका साहुति बिउगु, कलातं धनपो फवनेगु साहुति बिउगु उले थ मिखां खंकेमागु फुक्क खँ कनाबिल । वयागु खँ न्यना गुन्ना छक व्हारारारा न्हिल । उलि खँय् नं अथे भुलेजुया जुइम्ह गज्याम्ह ध्वाद, नामं कां कामं कां धका धक न्वात । अले वयता छगु खँ स्यनाबिल ।

गुन्नायागु खँ कांया नुगलय् दुने थ्यंक स्वच्चात । वयात ला छत्थुं भसंग वना न्हयलंचाम्हयें जुल । कां सरासर गनेद्योयाथाय वन । श्रीगणेशाय नमः धका पालि भोजुल । अले थुकथं वरदान फवन - “जिं थगु हे लाय्कूया लुं सियातगु चुकय् थम्ह हे कायं लुंयागु थाय्भुइ जा नयाचवंगु स्वयेदयेमा ।”

कानं अलग अलग स्वंगू वरदान मफवं । काय् नं, धन नं, मिखा नं स्वतां हे द्येक छकलं छगू वरदान फवन । गनेद्यो छक्क जुल । सुनां थथे खँ स्यनाहगु धक्का वयाके न्यन । अले व

कानं गनेद्योयात खखकथं थथे खँ कनाबिल - “मचाबले थनं हे गनेद्योयाथाय गुच्चा म्हिताजुइम्ह, आ ल्याय्म्ह जूसां मागु ज्या याना आख मब्बंसे पुलिसं मखंक वयागुं श्वयागुं छूयें खुया हेका सुलासुला भिंखुग कौ व्हायजुइम्ह, त्यासा भुत्थिइ क्वथिइ वनीम्ह, बूसा लतंफतं जुया चवनीम्हा गुन्नां स्यनाहगु” धका कनाबिल ।

कांयागु खँ न्यना थथे कतिला ज्ञां स्यनाबिपिं गुन्नात खना गनेद्योया तंमोल । अले गनेदेवं तंया भोक्कय् थथे खुया हेका म्हितजुयां जक मगाना कर्पिन्त नं कतिला ज्ञां स्यनाबीपिं गुन्नातसें गबलें भामखनेमा, न्ह्यात्थे हे ज्या ससां ज्ञां दुसां इमित सुनानं पत्या मयायेमा धका सरा बिल । व कांयात धासा वं धाथे जुइमा धका वं फवंगु वरदान बिल ।

छुं दँ लिपा व कानं मिखां खान, वया लाय्कू नं दत, अले लुंया थाय्भुइ जा नइम्ह काय् नं दत । मां, कला व थ स्वम्हेस्यां इक्षा पुरेजुल । तर, गनेद्योया सरापं याना खुया हेका आख मब्बंसे लुच्चा जुया म्हित जुइपिसं भिपिं मनूत सुनानं पत्या मयात, अज्यापिसं भानंमखन । अबलेनिसें भिंगु लैय् जुइपिं सकस्यां ययावल, मभिंगु लैय् जुइपिं मभिना सुयां मययावन ।

उलिंचा बाखं थुलिं

भाद्र कृष्ण त्रयोदशी खुनुं पञ्चदान पर्वया लसताय ख्वप दिपड्कर बुद्धया पूजा याडः दिपड्कर बुद्धता वा, जाकी, छ्वः, क्वाति, कय्गु, मायँ, सकी, तुसि, चि, तुइगु काप दान याडः डाय्कल ।

भाद्र महिना नपां नेवः संस्कृति

- आशा कुमार चिकबंजार

लिभः त्वःत्वं व वयो च्वंगु स्वस्वं किसानतयगु मनय् कन्हेया म्हागसया गर्भाधान जुई । छायालें धःसा भदौरे भरीं प्वाथय् दःगु वामाया सङ्केत नपां कन्हेया बांलाम्हा सुजद्यो बुइगु खाँ ब्याकी । छगू न्हँगु लसताया ख्यँ छय्कः, खसः ब्यूगु म्हागसं खाचा थ्वकिगु कुकु माखाया मनय् सन्तोषया आय् बगु मनय् क्वाजलं भुङः मनता चिङः कुकु च्वङः भुङः च्वनि, धैर्यताया खसः भ्योतय् । छताजिया मस्त हाल च्वनि -

घामपानी घामपानी स्यालको बिहे

कुकुर जन्ती, बिरालो बाहुन ॥

गनां मज्यगु, मल्बःगु खाँ थें त्वायचिङः भ्वें सःतबलय् ल्वापु जूपुं ध्वँचाय्गु ब्योहलय् मिलय् मजपुं खिचात जन्ति वांगु, नपां खिचा व भौ थें मिलय् मजपुं धायो तःथाय् भौ ब्रम्ह जुयो वांगु खाँ खं उब्लेया सामाजिक ब्यथिति जक मखु थौंया राजनैतिक स्थितिता नं कायो घाँनक च्वं थें च्वं । वर्तमान राजनैतिक गठबन्धन थें ।

साउन मासे सुकन्दर राज,

भाद्र व पलेस्वान, उप्वल, चवस्वं ॥

भाद्र महिनाय् ह्वइगु पलेस्वं व उप्वल स्वं थजगु तस्कं लोकं ह्वागु स्वतं भेत्यं थाहाँ वयो पुखुली ताजु यो वइगु अलय पुखुली नाः जायकः दयो भयबियो बिकुं नं ज्वयो वानिगु इलय संघर्षया पाठ कयं जक धाय् फै । गना भ्यतय् दुङः च्वंम्हा पलेस्वं माखय् स्वं जुयो ह्वय्ता याय्मःगु संघर्षया पाठ नपां म्हेगः सुइथें च्वंगु पुखुली नपां दाङः भरीभराउ जू थें छन्हू फुक्कसिया दिन वै जक नं क्यङः च्वंगु सियद । अलय व वल फय्वलम्हा मनू थें भदौरे भरी जक तुरुन्त व वैगु अलय तुरुन्त दिइगु जूगुलिं छुं नं ज्या चाकाचुकु जक याङः च्वनिम्हा मनूयाता ब्वःब्यूथें नं भदौया वालं न्वाङः च्वंगु जुयमः ।

साउन महिनाय् ग्वगु गुलां धर्म भाद्र महिनाय् क्वचः वै । बुद्धया दर्शन महिमा नपां अपलं मनूत बौद्धमार्गी थें जुयो धार्मिक सहिष्णुताया किपा नं क्यनि । उगु इलय पगु डख, थागु गुलां बाजा, ब्वंगु तुचा भदौ महिनाय् न्हापांगु वलय दिक्क याय् है । थुगुसी नं भाद्र ५ गते ख्वपय पञ्चदान पर्व डाय्कगु जुल । स्वनिगःया यें, यल स्वयो बिस्कं पहःया पञ्चदान पर्व ख्वपय डाय्की । नेपाल संवत् ७७५ य् जयदेव बज्राचार्य न्ह्याकगु धःगु थुगु पर्व दाय्दंदाय् पतिकं भाद्र कृष्ण त्रयोदशी खुनुं दान, धर्म याङः डाय्की ।

उखुनुं डाम्हा दिपङ्करपुं ख्वप नगरपालिका वडा नं. ९ सुजमारीया आदिपद्म महाविहारय् मुंकः आना विशेष पूजा आज्ञा

याङः वा, जाकी, लाजाधे, तुसी, पोल्हँचा तयो दान याई । आना ख्वपया हिन्दू धःपुं अपलसिया गुथि डाय्कः पूजा आज्ञा नपां दान यो वइगु चलन दः । आना नं ख्वपया हिगुंतु वडाय् थ्यनिगु याङः (अजाजु द्यो) दिपङ्करपुं चाहिङ्की । थुम्हा डाम्हा दिपङ्करपुं ख्वप नगरया क्वाठण्डौ त्वालयया प्रशन्नशील महाविहार, गोमारीया भौरबही, भार्वाचोया बौद्ध समकृत विहार (कुथुबही) सं बिज्याङः च्वंपुं उम्हा दिपङ्कर पिन्ता धार्मिक आस्थां जायकः ख्वप दे चाहिङ्क भिक्षा दान काइगु चलन दः । थुगुइलय गुँला धाँ, वैण्ड बाजा, प्वंगा, तुचा ब्वनयगु, डखः पुयो त्वःबः या पुचः मुङः बौद्ध विहारय् चाहिलिगु चलन नं दः । ख्वपय गुलिं हिन्दु तय्सं थुगु बुद्धता पाण्डव व डाम्हा फुकी बाइगु स्वः वानय्गु धःसां थ्व डाम्हा अजाजु द्यो काथं हे कायो च्वंगुलिं थ्व पञ्चबद्ध हे खः धाय्मः ।

नेवः बाहेकया मेगु जातिया तिज धायो दत्तात्रय व महाद्यो दःथाय् वयो मानय् याःसां नेवः तय्सं धःसा थुखय स्वयो च्वथा पूजा याय्गुलि अपलं ध्यान तै । थुगुइलय लाजा, मुस्या, छुस्या सियो छुंचुया मारिचा छुङः बस्पती पू सियो नैगु चलन दः । चन्द्रमा स्वयो गणेद्योता पूजा याइगु, बहनी कःसि च्वङः गांचा थाङः शङ्ख पुयो पूजा याइगुलि ख्वपय अपलं नेवः तय् छँ न्हपानं कःसि दैगु खाँ नपां 'ख्वपय भ्वासी डाताजःगु कःसि' धायो हिस्स्याङ्क धाइगु नं चलन न्यडा । च्वथा खुनुं बुम्हा मचा खुँ जुइ । वया लाहा ताःहाङः खुँ जुई धाइगु चलन दः । थुगु इलय पुंतय्सं च्वयो तःम्हा गणेद्योता किपा ह्यो पूजा याय्गु चलन दःसां नपां पालुमा तयो, तुसि छायो चाकलाक ताङः प्रसादकाथं बिइगु चलन दः । अः तुसि नं मसइगु ई व फाकं नं

क्वः दइगु ई जूगुलिं छगू प्रकृतिया बस्तुया अन्त्य जुयो मोहनी नखाता सःतिगु काथं च्वथा 'मोहनी ग्वयगु' धायो भ्वय नयगु चलन दः । धात्थें लच्छिलिपा वैगु मोहनीया छुना काथं अः बुलुहुँ जोरजाम यो धायगु ल्याखं नं थुगु नखाता कायो च्वंगु सियदः । अलय श्लेषमान्तक मणि तांगु कृष्णता पःयासेलिं जाम्बुवान नपां ल्वाडः त्याकः उगु मणि ज्वडः ल्याहाँ वयो थुवयाता ब्यूगु खाँ याडः खुँया दोष बिइगु खाँ न्हिथाडः तःगु खः उगुइलयया चन्द्र दर्शनया खाँ नपां स्वाडः मध्यपुरय धःसा कायमचापिन्ता सुचुक्य यंकिगु चलन दः ।

अन्या पुन्ही : भाद्र महिनाया मू जात्रा काथं अन्या पुन्हीयाता कायफः । थुगुइलय यें देशय् इन्द्र जात्रा याइसा ताना किसी पुलुकिसी नं जात्रा याई । इन्द्र, इन्द्रायणी (सची) ब्रत च्वंवल्य पालिंजः (पारिजात) स्वं मर्त्य लोकय् वयो खू वगु किम्बदन्ती काथं उगु पालिंजः स्वंमा गयो श्वय मज्यूगु धायो तःगुलि इन्द्र स्वं श्वगु जक मखु कचा हे लफ्यडः कःगुलिं व स्वंमा थुवं इन्द्रता ज्वडः चाहिइकः जुजुया हःनय न्यायया लागिं तय यंकगु जुल । जुजुं वयागु ख्वालं वयो च्वंगु तेजं श्व सामान्य मन् खै मखु धायो तुतिपाली भ्वःपुयो दर्शन ब्यू धासेलिं थः इन्द्र धःगुलिं जुजुं आःवः निसें श्व इलय थाना वयो च्वडः दर्शन बियमाल धः गुलिं इन्द्रता जात्रायागु दिन दक इन्द्र जात्रा डाय्क वगु धाई । आना मे मेगु नं लाखे, सःभकु, ल्योसिं थानिगु अलय ख्वपया देवी प्याखं यंकः च्याचा गुन्हु क्यनय् मःगु चलन अःतक याडः च्वना तिनि ।

ख्वपय् यमः (इन्द्रया काय/यमन्त) द्यो थःमां सचीया धलंयानितिं खाइसी खुवगुलिं खुँ लाडः चिडः तगु काथं थानी । ख्वपया थीथी साँचा चाहिइकिगु लाँपुइ थाडः तःम्हा यमद्योयाय्ता मालय्ता वम्हा पुलुकिसीं यमद्योचा स्याइम्हा मूपात्रयाता स्याय् दःगु धापु दयानं श्व इलय पुलुकिसी दत्तात्रय थ्यनकिं ल्याहाँ वय मरु धायो तःगुलिं आना थ्यन धाय्गु खबर वाडानितिनी मूपात्र हैगु याई । पुलुकिसीं पृथ्वी वयो वा नक्व कलि, दछ्या जुइगु, वाता मारी नक्य मःगु, मि पांकेय् मःगु, तला तुंथि नाः त्वंकय् मःगु थजगु ज्याखं कर पुलय मःगुया खाँ काडः च्वंगु दः धाय् छिं । 'छ्वाली, छ्वाली, मब्बूम्हा गलौली' धायो वैबल्य् छ्वाली झ्यालं क्वफवाडः बिइगुलिं जगातया उर्दी न्यनय् हे मःगु उब्लेया सामन्ती युगया अवशेष काथं सिय दः ।

अलय यां मता छप्वा, नेप्वा, स्वप्वा याडः च्याकः बजार चाहिइकिगु स्वतकीं मिखा त्यलाइ धायो तःगुलि याननिसें, तापाक्क च्वंगु मता खाला मखाला धायो मिखाया जाँच खःला धाय्गु नपां

सच्छि व खुइप्यंगूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

श्व 'गनासीता आना मन् सीइ' धायो तःगुलिं उब्ले चिकं भिंमभिं स्वइगु छगू दापु काथं, मभिडः मता सीसा चिकं दयकिपिन्त हे मृत्यु दण्ड बिइगु खःला धायो अन्वेषण याय् छिं । अलय पुलुकिसीया स्वं खं थिलकीं दसा मभिं धाइगु खाँ खय् श्व जात्रा ब्वाकः हैगुलिं घःपः जुययो, हःनय् वयमते तापाक्कलं स्व धाय्गु सड्केत नं जुयफः । नपां मेगु गां थाय् मज्यू पुलुकिसीकय च्वंगु गां जक थाइगुलिं श्व इन्द्रया (जुजुया) आदेश न्यें धाय्गु उर्दी काथं छ्यलः तःगु जुयमः, धाय्फः । थाना मूपात्र, नेखय् च्वंपुं धिचा सुयाय्गु प्रतीक धाय्गु धाय थाकु । मुकुट (मतु) पुयो च्वम्हा नेखय् आठपहरिया तयो वम्हा जुजु हे मखां जुई । अलय सामान्य मनूखं यमद्योयाता पालय्गु अधिकार नं दैमखु ज्वी । श्व जुजुया बेइमानीया पराकाष्ठाया प्रतीक काथं जक पुर्खा छ्यलःतकगु खःला ? खाइसी छगः खूम्हासिता नत्र मृत्युदण्डयां बिइ मखुला ? 'सलाँ खूम्हा नं खूँ तुसि खूम्हा नं खूँ' धःसां सजाययां नेगुलितां उथिहे मजुय मगुला ? गनां न्याय बियबलय्

दुग्यंकः बिचः याय्मः । देनय् संजक लालाकायो न्याय याःसा अन्याय जुययो धाय्गु सन्देशजकं खःला ? अलय हुकुमी शासनय् जुजुया म्हुतिइ हे कानुन जुइगुलिं थथे याडः निपं (फैसला) वियफः धाय्गु सामन्ति प्रकृति वा राजतन्त्रया न्यायता क्खिडः तःगु खःला ? अध्ययन अनुसन्धानया विषय जुयफः । नपां छिं नं थुकि थःगु बिचः तय्फः ।

अन्याया भरी याता यमचाय् मां ख्वःगु काथं काय्गु या । थःजहान इन्द्र नं मरुगु, काय् नं ल्याहाँ मवगुलिं पुलुकिसी (ऐरावत) नं लिहाँ मवगुलिं ख्वयो च्वम्हा सची गुलि ख्वला उलि हे कायया मायां ख्वःगु नपां स्वाडः लोकं बयान याई । अः भरीता बिदाबियो, ध्याच, भेतय्, सुपायें फुक्क चिलः वानिगुलिं सियतांगु मता पुलुक्क च्याथें अः थःगु शक्ति दःतलय व वैगु खः ला ? वा भी पुर्खा अः यमद्योचाया मां नं खसु प्वछि नं छ्वयो है धायो मौसमया ज्ञान बियगु काथं थुकिया खाँ बाखनपां स्वाडः हःगु जुयमः धाय्गु तर्क जक खः ।

न्यागु थःजु संस्कृतिया अमूइ लाडः स्वय्गु इलय् भाद्र महिना नं संस्कृतिया लुखा चःगु महिना धाय्फः । यमद्योयाता थमनं रक्षा बन्धनया इलय चिडागु का खं चिडः, बिदा बियो छ्वय्गु नपां बुलुहुँ दुरुफुरी लाजा ताडः मुस्या पुयो मुस्याकःछें नपां माडः नैगु नपां पञ्जारायां क्वाती त्वडः अपलं बस्तुया बिदा बियो मोहनी नखा सःतिगु महिनां धात्थें धायो च्वंगु खःला धाय्थें च्वं -

'वानय मनि तापालाय् सं, वानयमनि तापालय् सं बिदा बिया दिसँ, बिदा बिया दिसँ, बिदा बिया दिसँ ॥

साँस्कृतिक राजधानीसं छपुलु

- उज्ज्वल प्रजापति

साँस्कृतिक नगरी धःगु छव्य देशय् च्याचा गुन्हू सापाख्या भ्रं भ्रं धःगु दिनं थुगुसीयाता बिदा फवन । छवपय् चुक, गल्लीत दायँदायँपतिकथें साँस्कृतिक प्याखं, ख्याल, छधा प्याखं, बाजागाजा लोक नृत्य व लोक सङ्गीतं न्हिया न्हिथं हायँपुगु सन्ध्याकालय् निसें बाचाइलयतक न्हयप यंकः म्यें न्यंक न्यंक फुकल ।

थानाया साँस्कृतिक बैभव गुलि अजु चायपुगु खानय् दःकि प्यदा दःम्हा मचां कवंचा प्याखंया मौलिकता क्यनिसा खुइदाया बुहा नं लयतातां पछिमार्थें थाडः मस्त जुयो च्वनि । नकतिनि प्यदाति क्यंम्हा नचाम्हा बाबुचां नागाचा प्याखं ल्हूयो च्वनि । नचापुं मचात नं थःगु पहः क्यडः गाईचा व फाकंदली प्याखं ल्हूयो च्वनिसा बाज्यापुं म्यें हालः च्वनि ।

थापाच मिलय जुइकः म्वाडः च्वंगु दे धात्थें हे स्वय हायँपुगु अलय तस्कं बांला खानय् दः । सापाख्या च्याचा गुन्हू हे जय गुरु दत्तात्रयया जात्रा जुजुं आकाश भैरवया जात्रा, बाराहीया जात्रा जुयो दकलय् लीपा कृष्ण जन्माष्टमी खुनुं वाकुपति नारांघोया कृष्णया प्रारुप छवपया साँचा चाहिइकिगु लौपुति यंकः मेगु वर्षता थाती च्वन ।

अलय छु व वयवं सापाखबलय् दिकु यात ज्वीला ? साँस्कृतिक प्याखं नं तःनु, चिकु व फय, बहनी चान्ह्य मधः । साँस्कृतिक राजधानी छवप देशय् भ्रंभ्रःधाय्कः, हिसी दय्कः प्याखंत, सङ्गीत, लय व म्ये, बाजा लसतां जाय्कः च्याचा गुन्हूया सापाख्या 'प्राचीनतम महोत्सव' पहःता थःप्याक नं साँस्कृतिक वैभवता थःक्वति हे मतिना याइपुं छवया जनतां अःन्हूगु दँ सं न्हूँकाथं लसकुस याय् धायो बिदा फवंगु जुल ।

थौ कन्हेया न्हूंगु पुस्ताया जासे वगु दतिनां जात्रा डायकिगु पुलांगु चलनय् अलय पुलांगु पहलय गनां हिलःवगु खानय् दता अज सापारु खुनुं घिंताडगिसी ल्हूइपुं मिसामस्त अपलं खानय् दत ।

अथेहें हिदाति हाँ नं सापारु बलय् बाजा थाइपुं, प्याखं ल्हूइपुं मिसामचात मरु हे धःसां ज्यू । वनं हाँया अज मिसा मस्तयां अजगु प्याखनय् च्वनय् हे मरु । ईहिलः अः वयो छवपया प्याखं, बाजाखय् मिसामस्त व न्हूंगु पुस्तात अपलं वयो च्वंगु लसताया खौं खः ।

मिसामस्त साँस्कृतिक रुपं नं स्यल्लाड वगु धःसा धात्थें हे खः । अलय भूगु धात्थेंगु न्हयसः छुल्य धःसा व न्हूंगु पुस्ता साँस्कृतिक प्याखं व सय्कः पिब्वयो वगुलिं रहर जक पू वांकगु खःला वा साँस्कृतिक महत्वयाता दुनुगलं थुइकः याइगु खःला ?

साँस्कृतिक नुगःखाँया व्यवहारिक डालां उकिया थुइके मःगु पक्षया साँस्कृतिक पक्षया पुसा हवल्यगु ज्या जुयो च्वंगु खःसा थव तस्कं च्वछाय वहगु खौं खत । मखुसा हुल हुल मुडः घ्वातु घ्वाडः स्वकु तित्ति न्हयो जुयवं दुनुगुलं माया याडः थुइकः वगु खःला धाय् थाकु । नचापुं ल्यासे ल्याम्होपनिगु बिचः साँस्कृतिक चेतना गुलिजः धाय्गु दाडः स्वय माली ।

लाखौं लाख ल्यासे ल्याम्होपुं ज्या मालय्गु त्वःहःतयो विदेशय् वाना । देशय् कृषि, उद्योग, व्यापार, व्यवसाय छुकिं हे आशाया मता मच्या गु खानय् दः थौंया ल्यासे ल्याम्हो पुं । अथेजुसा छु छगू ल्यं दःनिलय् भूगु देशय् गुकिया आशाया काचिकाय् यगायो ल्यासे ल्याम्हो पुचलं थव हे थासय् हिचःति हाय्की जक ? थौंतक म्वाडः च्वंगु कला संस्कृति व नखाचखा क्वातुगु आशाखया दथु आंगः खः । छुं भाति आशाया पुसा जुयो

श्वहे सांस्कृतिक पलाख्वाँय जक खानय् दता ।

भीगु सांस्कृतिक सौन्दर्यचेत छु धात्थें थौ या न्हूंगु पुस्तां सांस्कृतिक सौन्दर्यया खाँ थुइकः हिल वगु खःला लय् ? गुब्लेतक सांस्कृति सौन्दर्यत भीगु ल्यासे ल्याम्हो पुस्तां थुकिया महत्व दुनुगलनिसें सैद्धान्तिक विचलं प्याकः नुगः क्वसाय्के फैमुख, उब्लेतक जनताया सांस्कृतिक स्तर छता च्वजालः धाय थाकु । भीगु सापारु जात्रा बलय् मचा बलय निसेंया बःपिकायो कछि ल्वाकः हो हल्ला याडः तित्तिजक न्हूयां सांस्कृतिक सौन्दर्यचेत दःगु धाय फैमुख ।

सांस्कृतिक सौन्दर्यचेत दःपुं थौया न्हूंगु पुस्तां थथे तित्ति मन्हूसें नं थजगु म्यें, सङ्गीतय् मन हवय्कः सांस्कृतिक वैभवया बाँला पहलय चिन्तनमनन याडः कन्हैया लाँपु क्यडः यंकय् फःसा भिंजुई । थौया न्हूंगु पुस्तां सांस्कृतिक सौन्दर्यचेत कःघाय मफूयो च्वंगु मति समस्याया मू हाँगः जुयो च्वंगु जक खः ला ?

अथे खःसा सांस्कृतिक चेत दाडः स्वय्गु दापु छु खः लय ? गथेयाडः लाडः स्वयगुलय् न्हूंगु पुस्ताया सांस्कृतिक सौन्दर्य बोध ?

थुथाकय् लाकः भीगु जात्रापर्वया खायँ छक लिफःस्वयो छलफल याय् मःथें च्वं दायँदँसथें ख्वप देया सांस्कृतिक वैभव ल्यंकः म्वाकः तय्ता ख्वप नगरपालिकां सांस्कृतिक ल्यज्या याडः थानाया लोक परम्परा, प्याखं, म्यें, सङ्गीत व अमूत सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्ता पला न्ह्याकः च्वंगु दः । थुगु ज्याखय् नगरपालिका तस्कं ब्वस्य लागु खानय् दः । थःजगु भीगु मौलिक सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु कुतःता ख्वपया जनतां न्ह्याब्लें मतिनायाडः च्वंगु दः ।

ख्वप नगरपालिकां याडः च्वंगु थजगु सगौरव मूर्त अमूर्त सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु ज्याया च्वछाय बहगु ज्याइवःया साक्षीया ख्वपया सकल जनतात दहे दः अथेनं अझ थुकिता अज स्थल्लाक यंकय्गुलि धःसा बिचः याय मः ।

अथे खःसा अजनं थजगु सांस्कृतिक धरोहरपुं ल्यंकः म्वाकः तय्ता छुछु पला छिय फैलय् ? थुकिया फुक्क अङ्गया खायँ छलफल व विचया छलफल याडः विचार विमर्शयायां न्यंकय्गु कुतः याय्मः । भीगु लोक म्यें, लोक बाजा, लोक सङ्गीत, लोक प्याखं थजगु लोक संस्कृतिता थाजायकः यंकय्गुलि सचेत जुयमः ।

ख्वप नगरपालिकां दायँ दायँ पतिकं थें थुगुसी नं थानाया विशेष याडः स्वंगू थासय परम्परागत व आधुनिक नाचगानया ल्यज्या याय्गु थाय् दय्कः स्थानीय प्राचीन प्याखंत च्वजायकः अलय मन ल्वय्कः पिकाय्गु ज्या याता थजगु प्याखं ल्यंकः, म्वाकः, भिंकः तय्गु तातुडः थुगुसी ख्वपया दत्तात्रय, नासमना व

सच्छि व खुइप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

मुलाछें ल्यज्याया थाय् तःगु जुल । थुकिं ख्वपया कला व संस्कृति ल्यंकः म्वाकः व भिंक तय्गु तातुना जूगु दः ।

थजगु ज्या खं थानाया कला संस्कृतिया लागाय् जुयो च्वंगु ज्याया उलेज्या जुयो च्वंगु दः थानाया स्थानीय जनप्रतिनिधिपुं, नगरबासीपिनिपुं क्वातुपुं हनयसंया पासाथें नपां थानाया कला संस्कृतिया महत्व अलय छाय् ल्यंकः तयमाला धाय्गु खाँयाता कःघाडः डालकाय फःगु ख्वपया जनताया मंकः संस्था जूगुया नातां छुं भाति हिलः भिंकय् मःगु नं खानय् दः ।

ख्वप दे थजगु देशया नमूना व देछादेछिया लागिं छगू स्थानीय थःगु हे पहःया विकास मोडेल पिढवयो च्वंगु जनप्रतिनिधिमूलक संस्था ख्वपया पुलापुं बाजां गुरुव प्याखंया गुरुपिनिगु नुगः खाँ थुइके मसा बांलाई ।

छु धात्थें भीगु पुलांगु प्याखं नं ल्या अप्वयकेगु स्वयो भिंकःयंकय्गुलि मू पुइके फतला ?

- पुलांगु परम्परागत लोक प्याखं गवःगु हकनं म्वाकः पिताहय् फता ?

- दःपुं पुलापुं सांस्कृतिक पुचलं मकाथं न्याय कायो च्वंगु दःलाकि मरु ?

- ध्यबा मदयो प्याहाँ वय मफयो च्वनाला ?

- पुलांगु देवी व भैल प्याखंत भ्वाथगु वसः, तिसा ज्वलं, ख्वःपात धेबा मदयो हिलयजक मफयो च्वनाला ?

- फुक्क समुदाययाय्पुं दुथ्याकय् फःला मफूला ?

वहेकाथं सांस्कृतिक पुचःता थाकाय्गु व घवासा विथगुपाखय नं बिचः याय्मः ।

झ झ धःगु ख्वप देया लोकप्याखंत व लोक सङ्गीत, श्व स्वंगू मूल्याङ्गन या थाय् जक मगातला धाय्गु मति थुगुसी नं ख्वपया जनतां यागु जुल । पुलापुं बूहा जुय धुंकपुं गुरुपुं हे ल्यज्यामि जूगु, सांस्कृतिक ल्यज्यामि नं वयकपिन्ता हे याय फःसा अज स्वं खय् बासथें जूइगु खाँ थानाया संस्कृतिप्रेमी ख्वपया

सच्छि व खुडप्यांगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

नगरबासीपिसं याडः चवंगु दः ।

मेमेगु त्वः सुनसान जुयो ल्यज्याया थासय् सांस्कृतिक पुचःत पिडः चवनय् मःगु अवस्थां भीगु सांस्कृतिक शोभा व न्याय नेगू हज्याय थाकुल । भीपुं बुहापुं संस्कृतिप्रेमी बाज्या अजिपिसं थःगु हे त्वालय थःगु हे छँ हनय, काथंछिथाय् चवडः थजगु पुलांगु नाचगान स्वयगु अवस्था बिय फःगु मरुनि । थुगु समस्या गथे ज्यंकय्गु ? छु धात्थे सापारुया च्याचा गुन्हू खवप महोत्सवकाथं डाय्केगु माहोलं दय्केगु पाखय नं बिचः यायमःगु खःला कि ? छलफल व बिचःया कालबिलं ल्ययो स्वयगु बांलाई । व्यवस्थापकीय मचःमगागुता अज नं वैगु दिनय ल्हवंकः भिंकः यंकय्गु आशा यायगु थाय् मरुगु मखु ।

अथे खःसा भीगु कुतः स्यल्लाकः हज्याकय् फैगु छु जुयफः ?

नकतिनिजक नेपाल सरकार दुनयँ संस्कृति तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयं नेवःतय्गु मूमः नसा त्वसा योमारीता अभौतिक सम्पदायखय् तःगु बुँ खँ न्यनय् दत । थजगु अर्मूत सम्पदा हिलः मालः स्वयो, अध्ययन, अनुसन्धान व ल्यंकः म्वाकः तय्ता फुक्क सरकारी अड्गत, विश्वविद्यालय व केन्द्र निसँ स्थानीय सरकार मदिसँ हज्याय मःगु खः अथे नं थुगु स्थिति ख्वंसे च्वं । थजगु अर्मूत सम्पदा व जात्रा पर्वया खँ नं दुथ्याकय्गु खःसा अजगु धरोहरत गुलि दः गुलि ।

सापारुबल्य क्यनिगु लोक नाटक, लोक बाजा, लोक म्यँ सङ्गीतया ल्याखँ थुकिता अर्मूत सम्पदा दुनयँ दुथ्याकय्ता दत्तचित्त जुयो हज्याय मःगु खः । नेपालय् उखेथुखय् लाडः चवंगु लोक संस्कृतिया अभिलेख, ल्या, मुडः व दस्तावेज थौया नितिं महत्वपूर्ण खः ।

छु यँदे, यलदे व खवप देया लाय्कु विश्व सम्पदाया धलःखय नां जाय्क थें नेपःया लोक संस्कृति व नखाचखा विश्व सम्पदाया धलःखय् अर्मूत सम्पदा धायो च्वकय् फैला ?

धात्थे भीगु बिस्का जात्रा व सापारु विश्व सम्पदाया धलःखय नां छायेके फैला ? सापारुबल्य क्यनिगु देवी प्याखं व भैल प्याखं नं विश्व सम्पदाया धलःखय तय् फैला ?

भीगु लोकबांख, लोक बाजा, लोक म्यँ, सङ्गीत व लोक नृत्यया थःगु हे पहः व शैलीया विशेषता दः । अथेहे जुयो भीगु लोकम्यँ, सङ्गीत, शास्त्रीय सङ्गीतथें कोरा नियमय क्वचिडः चवनय मथें मताय्का । थुकिया स्वतन्त्र उच्छवासय लोक सङ्गीत भन बांलाक हज्याय फै । कृषिप्रधान समाजया सकल ज्यापु ज्यामिपिसं मुडःतःगु अर्मूत सम्पदात ख्यडःवगु सहरीकरण व आधुनिकीकरणनपां गाडःवांगु खानय् दः । उत्पादनया स्वामित्व ईनपां हिलः वान । मनूतय्गु हृदाय तयमःगु खँ ज्या हिलः वान । उकिं थजगु सम्पदा गुब्लेतक म्वाडः ल्यंकः

तैगु खः, बिचः मयासँ मगात ।

नकतिनि ल्याम्हो बैसय द्रहँ वपुं ल्याम्होचापिसं धाई - थजगु सम्पदा छुयाता म्वाकः तयमाला ? न्हयसः न्यनिबलय् मनय् कायँहाली -ओहो ! गुली गम्भीर अलय भ्यातुगु न्हयसः ?

गुब्लेतक थजगु सांस्कृतिक धरोहरत म्वाडः च्वनि उब्लेतक भी भीजूयो गौरवं जाय्कः म्हासिका पिब्वयो चवनय् दै धाय्गु लिसलं थौं कन्हैया ल्यासेचा ल्याम्होचापिनिगु म्हुतुप्वः तिकय् फैमखु । सांस्कृतिक वैभव, तजिलजि, रीतिथिति, नखाचखा मरुसा सकल जाति, उपजाति व समुदाय हे मदयो वानिगु खतरा दै । व स्वयो नं अज नपां स्वापु दःगु इतिहास व अस्तित्वहे न्हाडः वानय् फः । वनं लिपा भीगु म्हासिइका छु जूई ? जि ब्रम्हु, क्षेत्री, लिम्बु, नेवः धायो छाती फर्कय् याडा जक अः देया राष्ट्रियता कुबियो चवनय फै मखु ।

राजनीतिक व सांस्कृतिक सौन्दर्यचेत नं उलिहे क्वातुगु व ज्वःगु जुयमः । राजा-महाराजा व सामन्तितय्सं वहे किसान वर्ग सत्ताया प्रतिरोध मयाकय्ता अलय सत्ताया विरुद्ध सःथ्वकय् मबियता अजगु प्याखं व भव्यखय् लुकुबिडः चाकुपाडः तःगु जःयां लिधंसाजक नं जुयफः । भौतिकवादी दृष्टिकोणं नं संस्कृतिता स्वय सय्के मः ।

खवप देता सांस्कृतिक नगर क्वःछियगु खायँ वि.सं. २०५८/५९ साल पाखय् छलफल व कार्यपत्र पिब्वगु खः । खवपया अजगु पुलांगु प्याखं, कला अलय संस्कृति विषयया बिचः या फल जुई खवप देता सांस्कृतिक राजधानी क्वःछिडः थानाया कला संस्कृति ल्यंक, म्वाकः, भिंकःतय्गु पाखय् मन क्वसाइगु विषयत ल्यज्या जूगु खः । थौं कन्हें नं इलय ब्यलय् थजगु खायँ न्हयसः दाडः हे चवंगु दः । ईलं फ्वथें खवप देता 'नाचगानया राजधानी नगर' क्वःछिसा पाय्छि हे जुई । थुकिया लागिं हकनं छकः स्वापु दःगु निकाय पाखं सम्बन्धित थासय खापा ध्यँ वानय् मः ।

धात्थे धाय्गु खःसा देशां देखिया थजगु मूर्त व अर्मूत सम्पदाया खायँ नेपाल सरकार, संस्कृति व नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, गुठी संस्थान, पुरातत्त्व विभाग, विश्वविद्यालय, सरकारी संयन्त्र व फुक्क स्थानीय निकाय तय्सं थःथगु थासं जिम्मेवारी मकतलय् सांस्कृतिक धरोहर धात्थे खय्कः म्वाडः चवनय्ता थौया आधुनिक युगय तस्कं थाकु ।

देया मूर्त व अर्मूत सम्पदात दाडःवयमलाकं न्हाडः वानिगुपाखय बुलुहुँ क्वहँ वानय फःगु पाखय् सकल स्वापु दःगु निकाय थःथःगुपाखं न्हाकय्गु व दःगु सांस्कृतिक सम्पदात ल्यंकः, म्वाकः, भिंकः तयग्लि इलय हे पला छियमः ।

(सेतोपाटीपाखं ल्हययो भाय हिला -सं)

स्वप नगरपालिकाया ज्या भवः त

नीतिगत भ्रष्टाचार याइपुं शासकपिन्ता नं कानुनी कारबाही याय्मः

साउन ३१ गते

स्वप नगरपालिकापाखं चाय्कःतःगु स्वप कलेज अफ 'ल' या ग्वसालय 'फौजदारी कानुन र न्याय' नपां न्हांगु राष्ट्रिय सम्मेलन साउन ३१ गते क्वचाल ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुया मू पाहालय कलेजया सभा हल्य जूगु सम्मेलन उलेज्या यासे सम्मेलन तःलाय्मः धाय्गु कामना याडः दिल ।

ज्याइवःसं वयकलं सरकारय् दुथ्यापुं पार्टीतय्सं म्हुतुं न्ह्यागु हे धःसां अमिसं देया अर्थतन्त्र धू याय्गु ज्या साडः च्वंगु खाँ काडः दिसे सरकारया ज्यायाता गथे कानुनया मिखालं स्वयगु धाय्गु न्ह्यसः थांसे - सरकारं न्ह्यागु यासां उकिता मिखा तिसिडः ज्यू धाधां वानय्गु ला ? गथे सुं मनू अपराध याःसा वाता अन्याय यागु काथं न्यायालयं कार्बाही याई, अः दे हे अखयला थखय्ला मदयक नीतिगत भ्रष्टाचार याइपुं अपराधी शासक पार्टीतय्सं याडः च्वंगुलिं अपुं नं कारबाही मयासें मगापुं खः धायो दिल । नीतिगत भ्रष्टाचारं दे हे मदयकः छ्यलय योगु खतरा जूगुलिं उकिया खाये दुयंकः अध्ययन याय मःगु खाँ ब्याकसे वयकलं कानुनया विद्वान नपां ब्वनामिसं दयो च्वंगु कानुनया खाँ जक मखु सरकारं यागु छगू छगू ज्याइवःत नीतिगत भ्रष्टाचारया खाँ सय्कः सिड्कः उकिता अदालतय ह्यमः । अथे यायमफूसा बहुमत दःगु सरकारं न्ह्यागु नं याइगु खतरा वयफः । थुकियाय् खाये कानुनया ब्वनामिपुं अलय कानुनया विज्ञपिसं चिन्तन, छलफल न्ह्याकय् मःधायो दिल ।

देया गुलिनं कानुनत विदेशी तय्गु इशारां दयकगु उकिया स्पल्लागु दसु एमसीसी खः धायो दिसे वयकलं एमसीसी देशघाती सम्भौता खः अजगु देशघाती एमसीसी सम्भौता पारित यागु संसद मू काथं जिम्मेवार जूसां अजपुं सांसदपिन्ता ल्ययो छ्वइपुं सरकार हे मू दोषी खः धायो दिल ।

'संसद् राजनीतिक बहसया थाय जुयमः । बेलायती प्रजातान्त्रिक पद्धतिख्य बहुमत दःगु पार्टी सरकार चल्य् याइगु जुय मःगुलि नेपालय् अथे जुयो मच्चंगु, प्रमुख प्रतिपक्ष जुय मःगु

पार्टी सरकारय् चवडः च्वंगु बेलायती प्रजातान्त्रिक पद्धतिया अखः जूगुलिं थजगु खाये अदालतय् मयंकसिं मगागु खाँ धायो दिसे नेपाल विश्व व्यापार सङ्गठनया दुजः जुयानिं नेपालय् विदेशी विश्वविद्यालयत चाय्कः तःगु, उच्च शिक्षा अध्ययन व ल्यासे ल्याम्होपिन्ता वैदेशिक रोजगारया नामय् अःपुक भिसा ब्यूसिलिं देया विश्वविद्यालयत तियमःगु अवस्था वगुलि शासक पार्टीत हे दोषी खः धायो दिल ।

सरकारया छगू छगू मगाः, मचः, मभिया विरोध याय मःगु, बुद्धिजीवीत सरकारया हःनय् कपः क्वछुकय् मज्यगु, खाँ ब्याकसे नायोभाजु बिजुक्छें जुं देया स्थिति भन् भन् का स्वःथे स्वयो वांगुलिं च्वसुत च्वयो सरकारता खबरदारी याय्गु ज्या बुद्धिजीवीपिनिपाखं मदिव्वक याडः च्वनय्मः धायो दिल ।

सम्मेलनया मू न्वचुमि सर्वोच्च अदालतया पूर्व न्यायाधिश डा. आनन्द मोहन भट्टराई जुं उलेज्या ज्याइवः सं भिन्तुना न्वचु तयोदिसे विधायिकां हृदाय तयो याय मःगु ज्या देशया निंति मःगु कानुन दयकेमः धायो दिल ।

छुं नं लागाय् मतिमतया थें 'मिराकल' काथं ह्यूपा ह्य मफैगु खयानं ल्हवनय्गु पाखय् भी सकलसिया ध्यान वानयमः धायो दिल ।

मेपिसं आलोचना याता धायवं ग्याडः बिसे वानयमज्यू धायो दिसे पूर्व न्यायाधिश जुं मनूतय दशवी बिचः मिलय मज्जसां

सच्छि व खुडप्यंगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

छम्हासिं मेम्हासिता हानय्गु भावना दयमः धायो दिल नपां प्रजातन्त्र धाय्गु बिचःया बजार खः । प्रजातन्त्रय् बिचः तयमरु धाय्मज्यू गु खौं नपां अःयाय्गु समस्या धाय्गु लागु पदार्थ दुर्व्यसन व उकियाता ज्यंकय्गुलि स्थानीय निकायं पला छियफःसा ल्यासे ल्याम्होपिन्ता तःहांगु ग्वाहाली जुइगु खौं नं काडः दिल ।

ज्याइवःया सभाया नायो, ख्वप नगर प्रमुख नपां ख्वप कलेज अफ ल या सञ्चालक समितिया नायो सुनिल प्रजापति जुं कानुनया ब्वनामिपिन्ता अःनिसें हे कानुनया खौं बांलाक कानय्गु तातुडः राष्ट्रिय सम्मेलनया ग्वसःग्वयागु खौं ब्याकसे सम्मेलनय् पिब्वइगु कार्यपत्रं नेपःया फौजदारी कानुन व न्याय सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति दय्केगुलिं ग्वाहाली जुइगु खौं ब्याकः दिल ।

वयकलं 'न्याय शब्द न्यनय् बलय गुलि हाय्पुगु खः उलि व्यवहारय् स्वयं थाकु । न्यायपालिका भ्रष्टाचारया आरोपं मुक्त मजुतलय न्याय काय फौ धाय्गु मति मतसां ज्यू । अःभीपुं वरिष्ठ अधिवक्तापुं तप्यंक हे सञ्चार माध्यमं सार्वजनिक रुपं हे न्यायपालिका दुनय भ्रष्टाचार जुयो च्वंगु खौं खः धाइसा न्यायपालिका दुनय जनताया विश्वास काय मफूतलय न्याय बिई धाय्गु आशा मयासां ज्यू धायो दिल ।

जनताया आस्थाया मू थाय् काथं हछ्याड तःगु थाय्या न्यायाधिशपिनिगु व्यवहार व बानी (आचरण) बांलाय् मः धायो दिसे वयकलं न्यायया लागु बांलासा देया मेमेगु लागु नं बांलाइगु अलय न्यायया लागु स्यंसा मेमेगु लागु नं स्यनिगु खौं काडः दिल ।

पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय विषय समितिया नायो रुद्र शर्माजुं समाजनपां स्वाडः च्वंगु विषयत यंकेय्ता विश्वविद्यालयया ध्यान दयमः धायो दिल । विश्व विद्यालयया अध्ययन अनुसन्धान

संविधान व कानुनया दुनयजक कुडः मच्वंसे विश्व दृष्टिकोणपाखं जुयमःगु मान्यताया खौं नं काडः दिल ।

फौजदारी कानुनया विज्ञ प्रा.डा. रंजितभक्त प्रधानाङ्ग 'फौजदारी कानुन व न्यायया दुनय' 'सुधारात्मक दण्ड प्रणाली' या खौं राष्ट्रिय सम्मेलनया ग्वसः छगू महत्वं जःगु पला खः धायो दिसे सरकारं यायमःगु ज्या ख्वप कलेज अफ ल पाखं याडः च्वंगु खौं काडः दिल ।

देया इयालखानाय् हिं स्वद्व कैदीत तय्गुजक क्षमता दःसां नीच्याद्व स्वयो अपः कैदीत कुडः तःगु खौं कुलः दिसे वयकलं सरकारया इयालखाना दय्केगु मनय् मरुगु नपां दःगु जेल, कारागारत भ्वाथ जुयो दुइगु अवस्थाय् थ्यंगु खौं काडः दिल ।

ख्वप नगरपालिकाया उपप्रमुख नपां कलेज सञ्चालक समितिया न्वकु रजनी जोशीं सुभाय न्वचु देहासे ख्वप देता ज्ञान विज्ञानया मू थाय् दय्केगु तातुडः ख्वप नगरपालिका हज्याडः च्वंगुलिं ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्के धःगु ख्वप विश्वविद्यालयया विधेयक पारित याय्मः धायो दिल ।

ख्वप कलेज अफ ल या प्राचार्य अनिता जधारीं लसकुस न्वचु तयो दिसे राष्ट्रिय सम्मेलन यायमःगुया खौं काडः दिल ।

ज्याइवः कलेजया शिक्षक आशिष पौडेलं न्यायकः द्यूगु खः सा हिगू शैक्षिक संस्था व डागू गैरसरकारी संस्थाया प्रतिनिधिपुं दुथ्यागु उगु सम्मेलनय् हिन्हय्गु कार्यक्रम पिब्वगु खः ।

सम्मेलनया कार्यक्रम पिब्वगुलि प्रा.डा. रंजित भक्त प्रधानाङ्ग डा. कुन्साड लामा, अधिवक्ता लक्ष्मी बख्ताद्यो, प्रकाश उप्रेति, धर्मरमण पौडेल, रेवतीराज त्रिपाठी, राजेश वास्तोलां 'सेसन चेयर' या भूमिका कःघाडः द्यूगु खः ।

स्थानीय पाठ्यक्रमया विषय मुंज्या

ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय ल्हवडः, भिंकः बांलाकयगु परिमार्जित पाठ्यक्रमया २०८२ या खौं कानय्ता साउन ३० गते प्र.अ., प्रिन्सिपल पुं मुंकः ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ब्वनमिपिन्ता पाठ्यपुस्तकय् जक लिंकुं मतःसैं विषयवस्तुया खौं थुइक बियता आनाहे ब्वडः यंकः, स्वकः वस्तुस्थितिया खौं थुइक बियमः धायो दिल ।

ख्वपया थुगुसीया एसईई या लिचवः न्हास्वयो बांलागु खौं ब्याकसे वयकलं ख्वप नगरपालिकां गुणस्तरय् धिंधिं बल्लायी नीति कायो च्वंगुलिं ख्वपया परीक्षाया लिचवः बांलाडः वगु खौं नपां ख्वपया शैक्षिक विकासय् सामुदायिक व निजी ब्वनय्कुथिया महत्वपूर्ण ग्वाहाली दःगु खौं ब्याकसे सच्छिम्हा स्वयो म्हवचा ब्वनामिपुं दःगु ब्वनय्कुथि मेगु नपां स्वाय्गु (मर्ज) लिं ब्वनय्कुथित

म्हवचा जुयो वानिगु खौं काँडः दिल ।

२०४८ सालं लिपा छगू हे सामुदायिक ब्वनय्कुथित दर्ता

मजगु अलग् दःगुनं स्वाडः छ्वयगु नीति हःगुलिं सरकार थःहे शिक्षा पाखं बिसे वानय तांगु सिय दः धायो दिसे वयकलं दक्ष जनशक्तित नेपालं विदेशय् वाडः च्वंसेलिं नेपालय बांभालापु शिक्षकत मदैगु खाँ ब्याकसे न्ह्याथिन्योम्हा हे ब्वनामिजसां बांलाकयगु भिंकयगु जिम्मेवारी शिक्षकपिनिगु खः धायो दिल ।

ज्याइवःया सभाया नायो नपां 'ख्वपको पहिचान' परिमार्जन समितिया कजि योगेन्द्रमान बिजुक्छुं न्ह्यागु पाठ्यक्रम दयके धुंकः डादाखय ल्हवडः, भिंकयगु व हिदाखय हिलयगु अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता दःगु खाँ काडः दिसे ल्हवडः, भिंकागु पाठ्यक्रम मथां हे पिता बियगु खाँ काडः दिल ।

स्थानीय पाठ्यक्रम परिमार्जन कार्यदल समितिया दुजः सिद्धिरत्न शाक्यं परिमार्जित पाठ्यक्रमया विशेषताया खाँ पिब्वसे,

सच्छि व खुडप्यांगुगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

शिक्षक, ब्वनामिपुं, अभिभावक, जनप्रतिनिधि व स्वापु दःपुं नपां जगु रचनात्मक सुभावाया लिधंसाय पाठ्यक्रम परिमार्जन याडागु खाँ काडः दिल ।

आधारभूत ब्वनयकुथिपाखं प्र.अ. दिपक माकं राष्ट्रिय पाठ्यक्रमय दुमथ्यागु महत्वपूर्ण विषयत नं ख्वप नगरपालिकां स्थानीय पाठ्यक्रम दुथ्याकय मःगु खाँ ब्याकः दिल ।

निजी ब्वनयकुथिया प्रतिनिधि प्यारागन एकेडेमीया प्रिन्सिपल पुण्यराम कवां नं स्थानीय पाठ्यक्रम सन्दर्भ सामग्रीत फुक्क तगिया लागिं बिस्कं बिस्कं दयके मःगु खाँ ब्याकः दिल ।

ज्याइवःसं ख्वप नगरपालिका शिक्षा शाखा प्रमुख साधुराम फुयाल व स्थानीय पाठ्यक्रम परिमार्जन कार्यदल समितिया दुजः रोशनराज तुइतुई पाठ्यक्रमया खायँ न्वचु तयो द्यगु खः ।

ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ्ग मुञ्ज्याः

साउन ३१

ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिङ्ग शनिबार खुनुं अभिभावक, प्राध्यापकपुं मुंकः जुगु ज्याइवलय कलेजया सिभिल इन्जिनियरिङ्ग, इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ्ग व कम्प्युटर इन्जिनियरिङ्ग या शैक्षिक ज्याइवः सं ब्वडः च्वंपुं ब्वनामिपिनिपुं अभिभावकपुं मुंकः यागु ज्याइवःसं मू पाहाँ कलेज सञ्चालक समितिया नायोभाजु नपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिं २०७२ सालया तःभ्वखाचा लिपानिसें अःतक खय् ख्वप नगरया १६९ गू सम्पदा त सं विदेशीकय ध्याछ ध्यबाहे मकःसिं ख्वपया जनताया राजश्व व मेहनतं ल्हवनय-कानय व दानयगु ज्या क्वचाय धुंकगु खाँ काडः दिसे थ्व छगूकाथेया सांस्कृतिक क्रान्ति खः धायो दिल । सन् २००१ य् नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छुं (रोहित) जुं क्वःछिडः द्यगु-छ्वाछुं छम्हा स्नातक नीतिया लिधंसाय वि.सं. २०५३ सालय् ख्वप उच्च मावि तिःस्वांसे अः ख्वप नगरपालिकां न्हयगू शैक्षिक संस्थात चाय्क वयागु खाँ काडः दिसे वयकलं देश व जनताया सेवा सं थुगु संस्थां ब्वलांपुं जनशक्तिं इमानदार जुयो ज्या साडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

सन् २०१९ या कोरोना भ्वल्वयया इलय ख्वप नगरपालिकापाखं अक्सिजन प्लान्ट तःगु उगु अक्सिजन प्लान्ट तयता जनतां आर्थिक व नैतिक काथं ग्वाहालीयागु खाँ कुलः दिसे अः ख्वप अस्पतालपाखं धेबा म्वायकः नगरवासीपिन्ता अक्सिजन इडः वगु नपां हि नं धेबा म्वाय्क बियो वयो च्वंगु खाँ काडः दिसे वयकलं देया लागिं मदयक मगागु इतिहास, भूगोल, राजनीतिशास्त्र, नेपाल भाषा, अर्थशास्त्र थजगु थीथी विषयलय् अः २५० म्हा

ब्वनमिपिन्ता विद्यावारिधि तक ब्वनयता ख्वप नगरपालिकां छात्रवृत्ति बियो वगु खाँ काडः दिल ।

अः देशं ब्वलांकपुं डाक्टर, इन्जिनियर, नर्सत थजपुं बौद्धिक वर्ग विदेश वाडः च्वंगु खाँ काडः दिसे देशां देखिया सामुदायिक कलेजत मध्ये अपलं कलेजय जनशक्ति फुक्क विदेश पलायन जूसेलिं कन्हे दे छु गति जुइगु ? धायगु न्हयसः थांसे सरकारं देश व जनताता भिं जुइगु ऐन, कानुन मदयकसेलिं ख्वप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानय दाच्छि नर्सिङ्गया कक्षा हे चाय्के मखाँगु खाँ काडः दिसे अझ मेडिकल कलेज चाय्केता ३ सय बेडया थःगु हे अस्पताल दय मःगु प्रावधान दःगु, अः ख्वप नगरपालिकां १०० गू बेडया अस्पताल चाय्क वयागु, उकिता अज बांलाकः, व्यवस्थित याडः हछ्यायगु बचं बियो दिल ।

कलेज सञ्चालक समितिया न्वकु नपां ख्वप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशीं ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्कःतःगु ब्वनयकुथि पाखं दसिपौया लागि जक ब्वंकयगु,

सचिह व खुडप्यंगूगु खप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

बननिगु मखुसं बवनामिपिन्ता सामाजिक व नैतिक ज्ञान नं ब्यूब्यू वयागु खाँ ब्याकसे अःया न्हूगु पुस्ताता साफूया ज्ञानजक मचाइगुलिं थीथी विषयलय ज्ञान बियो, पुखाँ दयकः तकगु सम्पत्ति, भूगु कला व संस्कृति धायगु नाराकाथं हज्याडः नगरया सम्पदा ल्यंकः, म्वाकः, भिंकः तयगुलि हज्याडः च्वंगु खाँ काडः दिल ।

ज्याइवः सं कलेज सञ्चालक समितिया दुजःनपां वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याख्वं खप नगरपालिकां खप देता शैक्षिक गन्तव्यकाथं हछ्यायगु तातुडः शैक्षिक संस्थात न्ह्याकः वगु खाँ ब्याकसे देश व समाजयानितिं समर्पितपुं दक्ष जनशक्ति बवलांकयगु नपां समाजता बुद्धिजीवीकरण यायगु ज्याखय हज्याडः च्वंगु खाँ ब्याकसे खप नगरया विकासया लागिं अलय सम्पदा ल्यंकःम्वाकः तयता इन्जिनियरिड कलेजं यागु ज्यात कुलः दिसे

कलेजं म्हवचा धेबां ब्वंकः वयो च्वंगु, छात्रवृत्ति नपां शैक्षिक ऋण बियोवगु खाँ काडः दिल ।

उगु ज्याइवः सं कलेजया परीक्षा शाखा प्रमुख प्रा.डा. चन्द्रकिरण कवांजुं त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिड अध्ययन संस्थानं काइगु सेमेष्टर परीक्षाखय कःगु लिचवःया विश्लेषण नपां या प्रस्तुति क्यडः दिलसा प्रशासन शाखाया प्रमुख सन्जय मानन्धरं प्राध्यापक, अभिभावकपुं मुंकय मःगुया खाँ काडः दिल ।

औपचारिक ज्याइवः लिपा सिभिल इन्जिनियरिड, इलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिड व कम्प्युटर इन्जिनियरिड शैक्षिक कार्यक्रमया बवनामिपिनिपुं अभिभावकपुं नपां प्राध्यापक व कर्मचारीपिनिगु बिस्कं बिस्कं अन्तरक्रिया यागु जुल ।

उगु अन्तरक्रिया ज्याइवः सं भःपुं अभिभावकपिसं कलेज अज बांलाकयता थीथी सुभाव बियो द्यूगु खः ।

पाठशाला नेपाल फाउन्डेसनया बवनामिपुं खपय

भाद्र १ गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति नपां यँया पाठशाला नेपाल फाउन्डेसनया बवनामिपुं वयो खप नगरपालिकाया सभाकक्षसं ज्याइवःखय च्वंगु जुल ।

खपया ऐतिहासिक अलय सांस्कृतिक सम्पदा स्वयगु नपां नगरपालिकां बियो च्वंगु सेवा प्रवाहया खाँ सिइकेगु तातुडः उगु बवनयकुथिया बवनामिपुं खप देशय चाह्यू वगु खः ।

ज्याइवःसं नगर प्रमुख प्रजापतिजुं खप दे देशया निम्ति हे छगू सुशासनया नमुना काथं हज्याडः च्वंगु खाँ ब्याकसे पारदर्शिता, इमानदारिता व आर्थिक सुशासनपाखं खपदेशं नां तयो च्वंगु खाँ ब्याकसे शैक्षिक गुणस्तरय धिधिं बल्लाया नीतिं खपया शैक्षिक प्रगति जुयो च्वंगु खाँ ब्याकसे नगरपालिकां सामुदायिक व संस्थागत बवनयकुथिता उथिग्यंकः व्यवहार याडः बवनामिपिन्ता योग्य यायगु नीति कःघाडः वगु खाँ काडः दिल । खप देया मूर्त अमूर्त सम्पदातयता खप नगरपालिकां हृदाय तयमःगु नपां स्वयो ल्हवनय-कानय व दानयगु ज्या याडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं न्हूगु पुस्ताता सम्पदाया महत्व थुइके बियगु तातुडः बवनयकुथिसं स्थानीय पाठ्यक्रम ब्वंकः वयागु खाँ काडः दिल ।

खपया शैक्षिक लागाया नतिजा भन्भन् बांलाडः वगु खाँ स्वाडः दिसे वयकलं नगरपालिकापाखं चायकः तःगु कलेजं दांकः भिगु शिक्षा ब्यूब्यू वगु नपां देशया नमूना कलेजकाथं हज्याडः वगु खाँ नं ब्याकः दिल ।

दु-व्याया ल्याखं देया दलकलय चिच्याक्वगु खप नगरपालिकाता थःगु तुतिखय दानय फयकेगु कुतः जुयो च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं विदेशीतयके ध्याछ धेबा हे मकःसिं सचिछगू स्वयो अपः सम्पदात जनताया साथ व ग्वाहाली दयके धुंगु ब्वस्यलागु ज्या खाँ नं काडः दिल ।

ज्याइवःसं त्रिभुवन विश्व विद्यालयया प्रो. लोकराज दुलालं खपया कला संस्कृतिपाखं देश विदेशया पर्यटक पिनिगु मन क्वसालय फःगु खाँ काडः दिल । वयकलं खपया शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः भिंकः तयगु, विकास निर्माणया ज्यात नं ब्वस्यलागु खाँ ब्याकसे अध्ययन अनुसन्धानया लागिं तस्कं बांललागु थाय काथं खप दे हज्याडः च्वंगु खाँ नं काडः दिल ।

वहे इवल्य नगर प्रमुख प्रजापति जुं पाठशाला स्कूलता नगरपालिकाया पिथनाता उपहार काथं लःल्हाडः दिल ।

सुचुकुचु

भाद्र १ गते

शहीद स्मृति कासा ख्यः व नःपुखुया चाकलिं खवप नगरपालिकां बःछिया छक याडः वयो च्वंगु सुचुकुचु ज्याइवः यागु जुल ।

खवप नगरपालिका वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकलां सुचुकुचु ज्याइवः नपां कला व संस्कृति, सम्पदा ल्यंकःम्वाकः तयगु इवल्य हृदाय च्वडः ज्यायाडः वगु खवप नगरपालिकां स्थानीय जनताया लाहातय ज्या दैगु तालिम ब्यूब्यू थःगु तुतिखय दानय फ्यकेगु ज्याइवः न्याकः च्वंगुलिं सचेत जुयता इनाप याडः दिल ।

अथेहे पुलांम्हा वडा नं. १५ या वडाध्यक्ष रबिन्द्र खर्बुजां न्हपानिसैं न्याकःवयो च्वंगु सुचुकुचु ज्याइवं ल्वय मज्झकेता यायमःगु, थुकिता भीसं हे यायमःगु खाँ ब्याकसे सापारु व तःमुंज्याया दबुली सफाइया सचेतनाया प्याखंत क्यडः वगु खाँ काडः दिल । सदाचारया टापु काथं नां जायो च्वंगु खवप देशय

४५ कगु तःमुंज्या जुयतांगुलि सकलसिनं फःथें ग्वाहाली याय्ता नं धायो दिल ।

ज्याइवःसं वडाया दुजःपुं श्याम सुन्दर मातां व मञ्जु मैयां लाखां नं न्वचु तयो द्यगु खःसा जनप्रतिनिधिपुं, वडाया थीथी सहकारी संस्था, ब्वनयकुथि, साफूकुथि, स्थानीय छिकोडःया मिसा पुचः नपां कर्मचारीपुं नं भायो द्यगु खः ।

खवप नगरपालिका थःगु तुतिखय दानयगु कुतलय्

भाद्र २ गते

इलामया सूर्योदय नगरपालिकाया उपप्रमुख दुर्गाप्रसाद बराल व मोरङया रङ्गेली नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिनपांया पुचलं सोमबार खवप नगरपालिकाया भायो खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जु याता नपालाडः दिसे नेगु नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, फोहर थासय लाकय्गु, कृषि, पर्यटन थजगु थीथी विषयलय् याडः च्वंगु ज्याया अनुभव काल बिलं याडः दिल ।

खवप नगर प्रमुख प्रजापतिजुं सूर्योदय नगरपालिकाया उपप्रमुख बराल नपांया पुचःता तकातपुली व खादा क्वखाय्कः सांस्कृतिक नगर खवपय लसकुस यासे नगरया सांस्कृतिक महत्व, स्वास्थ्यया लागाय् जुयो च्वंगु ज्या, फोहर थासय लाकय्गु व शैक्षिक अवस्थाया खाँ काडः दिल ।

वयकलं खवपया सम्पदात विदेशीतय्के ध्याछ ध्यबा हे मकःसिं थमनं हे गथे खः अथे हे दय्के फःगुलिं खवपया गौरवता अभ् च्वजाय्केगु खाँ ब्याकसे नगरता थःगु हे बलबुत्तां हछ्याय्गु कुतः याडः च्वडागु खाँ काडः दिल ।

खवप नगरपालिका सफाई मजदुरत तयो नगरया फोहर थासय लाक वयागु, ध्वगिङ्गु व ध्वमगिङ्गु फोहरत बिस्कं बिस्कं कायो वयागु, ध्वगिङ्गु फोहरं प्राङ्गारिक (नेपाली) सः दय्कः किसानतय्ता दांकः मियो वयागु, हकनं छ्यलय् फैगु फोहर मियो आम्दानी याडः वयागु खाँ वयकलं काडः दिल ।

ज्याइवःसं सूर्योदय नगरपालिकाया उपप्रमुख दुर्गाप्रसाद बरालं खवपया ज्या सानिगु पहः मेमेगु स्थानीय तहया लागिं डाल काय वहगु खाँ कुलः दिसे थानाया फोहर थासय लाकिगु व शिक्षा, स्वास्थ्य, जुयो च्वंगु च्वछाय्बहगु ज्या थःपिसं नं सय्केता वयागु खाँ ब्याकसे सूर्योदय नगरपालिकाया बःचा हाकलं म्हासिङ्का पिब्वसे फिक्कल बजार, पञ्चकन्या व कन्याम गा.वि.स. स्वाडः २०७१ सालय् थुगु नगर निःस्वांगु थुगु नगर २५२.५२ वर्गय् ख्यडः च्वंगु, १४ गू वडाया ब्वथयो तःगु थासय ५६ टु जनता बसोबास याडः च्वंगु दः धायो दिल ।

सूर्योदय नगरपालिका (अलैंची) याला, चिया, आलु, दुरुथजगु नगदेबालिया लागिं नां जःगु खाँ ब्याकसे वयकलं थुगु नगरपालिकाता पर्यटकीय नगरकाथं हछ्याय्गु मतिं ज्या साडः

सच्छि व खुडप्यंगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

चवडागु खाँ काडः दिल ।

सूर्योदय नगरपालिकातानं नमुना नगरपालिकाकाथं हछ्यायता थीथी विधाय, कुतः याडः चवडागु खाँ ब्याकसे वयकलं नगरपालिका दुनय न्हिं ८० हजार लिटर दुरु पिताबिडगु अलय दुरुखं दय्किगु उत्पादनता बजारीकरण पाख्य नं बःयाडः वयागु खाँ काडः दिल ।

सूर्योदय नगरपालिकां दलितपिनि म्हाय् मस्तयता पूर्ण छात्रवृत्तिख्य उच्च शिक्षा ब्वनय्गु मौका बियो वगु व विज्ञान व गणित विषयया ब्वज्या याडः प्रयोगशाला दय्केता नं बःयाडः वयागु खाँ नं वयकलं काडः दिल ।

रङ्गेली नपाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रदिप शाहं ख्वप नगरपालिकां संधीयताया बांलागु अभ्यास याडः चवंगु खाँ ब्याकसे देशां देछिसं ख्वप नगरपालिकाया ज्याया खायँ अपलं बयबय जुयो चवंगु खाँ काडः दिल ।

वयकलं रङ्गेलीया अपलं भूभाग बुँयाय् ज्यूगु जमिन दःगु खाँ ब्याकसे पर्यटन विकासय् नं अपलं सम्भावना कःघाडः चवंगु नगर खः धायो दिल । अधिकृत शाहं रङ्गेली नगरपालिकां किसानतय्ता निःशुल्क विद्युतया मिटर तयो ब्यूगु नपां भूमिगत

नपां सतही सिँचाइता बः बियो वगु खाँ काडः दिल ।

रङ्गेली नगरपालिकाय् ६०० मे.ट. या चिस्यान केन्द्र दयकगु अलय थःगु पूर्ण स्वामित्वख्य नगर अस्पताल नं चाय्कः निःशुल्क स्वास्थ्य बिमाता हछ्याडः वगु खाँ ब्याकः दिल । नगरया फोहर व्यवस्था याय्ता तस्कं थाकुयो वगुलिं थीथी नगरपालिकातय्सं फोहर व्यवस्थापनय् छ्यलः वगु प्रविधित स्व स्वं नगरया फोहर थासय लाकय्गु नीति दःगु खाँ काडः दिल ।

उगु नपालाय्गु ज्याइवः सं ख्वप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई, वडाध्यक्ष पुं व कार्यपालिकाया दुजःपुं दुथ्यागु खःसा सूर्योदय नगरपालिका वडा नं. १० या वडाध्यक्ष पेमा उगेन लामा, रङ्गेली नगरपालिका वडा नं. ७ या वडाध्यक्ष रामचन्द्र मण्डल, कर्मचारीपुं राजकुमार लिम्बु, दिपक तिमल्सिना, श्रीजन गदाल, कन्सलटेन्ट दिनेश मानन्धर, प्रादेशिक सहयोग ज्याइवःया सञ्जु थापा श्रेष्ठपुं भःगु खः । प्रमुख प्रजापति जुं पुचःता नगरपालिकाया पिथनात उपहारकाथं लःल्हाडः दिल । पुचलं नगरपालिकापाखं चायकः तःगु न्ह्यगु कलेज, शिशु स्याहार केन्द्र, ख्वप अस्पताल, जनज्योति पुस्तकालय व फोहर प्रशोधन केन्द्र स्वयो दिल ।

स्वप देता पर्यटक गन्तव्यस्थल दयकिगु कुतः

भाद्र ३ गते

यें कलङ्की चवंगु निसर्ग बाटिका विद्यालयसं हिगू तगिंख्य ब्वडः चवंगु ब्वनामिपु ख्वपय् चाह्य वयगु इवल्य ख्वप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापति जु याता नेपालः वबलय वयकलं ख्वपया भूगोल, जनसङ्ख्या, कला, संस्कृति, सम्पदा ल्यंकः स्वाकः तयागु, शैक्षिक अवस्था, विकास मोडल, लकस भिंकयता याडःचवंगु ज्याइवःया खाँ ब्याकसे ख्वप देता हलिमयया बांलापु स्वय हायँपुगु अलय पर्यटकपुं छक मवसें मगागु गन्तव्य थाय् काथं दयकेता पला छिडः चवंगु खाँ काडः दिल ।

ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु कलेज देया लागिं मःपुं उत्कृष्ट जनशक्ति ब्वलांक चवंगु खाँ ब्याकसे वयकलं नगरपालिकां बियोवगु शैक्षिक ऋण व छात्रवृत्ति अपलं ब्वनामिपिन्ता भियागु खाँ काडः दिलसा तःतःजःगु भवन व तःब्यागु लाँ दय्केगु जक विकास मखु धायो दिसे ख्वप नगरपालिकां ख्वप देशय माथांवांक विकास याय्ता थानाया भौतिक विकास नपां नपां जनचेतना नं ब्वलांक चवडागु खाँ काडः दिल । ख्वप देया सम्पदात स्वयता देश विदेशं पर्यटकपुं अपलं द्रहँ वयो चवंगु खाँ ब्याकसे वयकलं ख्वप नगरपालिकां नगरया फुक्क ब्वनय्कुथिसं स्थानीय पाठ्यक्रम ब्वंकः ब्वडः थानाया कला संस्कृति, नखा-चखा, नांजःपुं व्यक्तित्वपिनिगु जीवनी थीथी ब्वनय्ता बः याडः

वयागु खाँ काडः दिल ।

निसर्ग बाटिका स्कूलया सामाजिक विषयया शिक्षका रेगिना चित्रकारं सामाजिक विषय दुनय ब्वंकय्मःगु विषयसं निसर्ग बाटिका स्कूलं ख्वप देया शैक्षिक भ्रमण याय दःगुलिं लयता प्वकसे नगरपालिकां फुक्क लागाय् बांलाक ज्या याडः चवंगु दः धायो दिल । ज्याइवःसं ब्वनामिपिसं ख्वपया विकास मोडेल, नगरपालिकां बियो वयो चवंगु शैक्षिक ऋण व छात्रवृत्तिया व्यवस्था, ख्वप देशय जलवायु परिवर्तनया लिचवः पुखुया नाःया स्रोत मुनय्गु खाँ न्यंगु जुल ।

नगर प्रमुख प्रजापतिजुं शिक्षिका रेगिना चित्रकार पाखं ब्वनय्कुथिता नगरपालिकाया पिथनात उपहार काथं लः ल्हाडः दिल ।

नेपाल मानवीय मुंज्या भःपुं पुचः ख्वपय

भाद्र ५ गते

विश्व मानवीय सम्मेलन २०२५ या लसताय राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण व व्यवस्थापन प्राधिकरणया न्ह्यलुवाय ग्वसःग्वगु नेपाल मानवीय सम्मेलनय् ब्वतिकाय्ता नेपालय् भःपुं बङ्गलादेश, म्यानमार, अफगानिस्तान, पाकिस्तान, इन्डोनेसिया, फिलिपिन्स, कम्बोडिया, फिजी, इटाली, क्यानाडा, भारत, बेलायत, सं.रा. अमेरिका व आइसल्याण्ड नपांया हिंप्पंगू देशया नीगुम्हा विदेशी पाहाँपिसं विहीबार ख्वपया भायो चाहिलः दिल ।

चाह्यू भःगु पुचःता लसकुस यासे ख्वप नगरपालिका पर्यटन शाखा प्रमुख गौतम प्रसाद लासिवं २०७२ सालया तःभ्वखाचां स्यंकः, थुङः ब्यूगु ख्वपया सम्पदाया खाँ काङः दिसे ख्वप

नगरपालिकां २०५० साल निसैं हे पर्यटन शुल्क कायो वहे धेबां सम्पदा ल्हवडः ल्यंकः, भिकः तयागु ज्याखय छ्यलः च्वंगु खाँ ब्याकः दिल ।

ऐतिहासिक नगर ख्वपया कला, संस्कृति ल्यंकः म्वाकः भिकः तयगुलि नगरपालिकां याङः च्वंगु ज्या च्वछाय बहःजूगु विचः विदेशी पुचः यागु जुल ।

एभरेष्टया ब्वनामिपुं ख्वप नगरपालिकाय्

भाद्र ५ गते

ख्वप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशी नपां ख्वपया शैक्षिक अध्ययन भ्रमणय् वपुं एभरेष्ट इङ्गलिश स्कूलया ब्वनामिपिसं नपालः वबलय वयकलं ख्वपया बःचा हाकलं म्हासिङ्का नपां, नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा, ल्यंकः भिकः तयगु ज्या, सुचुकुचु लागाय् अःतक याङः वयो च्वंगु ज्या काङः दिल ।

ख्वप नगरपालिकां थःता मःगु नीति द्यकः उकिता छ्यलय्गु नपां अपलं जनताया भियाय्ता शिक्षा व स्वास्थ्य थजगु विषयलय् दांकः, भिकः सेवा ब्यूब्यू समाजवादउन्मुख ज्या यायां वगु नपां भक्तपुर औद्योगिक क्षेत्रता चिङ्कः मेथाय् छ्वय्ता कुतः

याङः च्वंगु खाँ काङः दिल ।

ख्वप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु १०० गू शैय्याया अस्पतालं नं म्हवचा धेबां बांलागु स्वास्थ्य सेवा ब्यू ब्यू वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे उपप्रमुख जोशीजुं ख्वप विश्वविद्यालय चाय्केता मदिक कुतः याङः वयागु खाँ नं ब्याकः दिल ।

नगर दुनयें चाय्क तःगु सामुदायिक ब्वनयकुथिया शैक्षिक स्तर च्वजाय्केता शिक्षक तालिम, भौतिक पूर्वाधारत दयकेगुलि बः याङः वयागु खाँ ब्याकसे वयकलं आर्थिक रुपं कमजोरपुं ब्वनामिपिन्ता च्वजायकः ब्वनय्या लागिं शैक्षिक ऋणया व्यवस्था व ल्यासे ल्याम्होपिनिगु लाहातय् ज्या दयकः बियता युवा उद्यमशील ऋण व्यवस्था नगरपालिकां याङः वयो च्वंगु खाँ नं काङः दिल ।

ख्वपया कला, संस्कृति, सम्पदा ल्यंकः, म्वाकः, भिकः तय्मःगु या खाँ न्हूगु पुस्ताता थुङ्के बियगु तातुङः नगरपालिकां स्थानीय पाठ्यक्रम लागु याङः ब्वकः, ब्वकय् बियागु खाँ नं वहे इवल्य काङः दिल ।

ब्वनामिपिनिपाखं नगरपालिकाया कन्हे याय्गु ज्याइवःत, नगरपालिकाता वयो च्वंगु पंगःत, नागरिकपुं नपांया स्वापु, सार्वजनिक शौचालयत बांलाकय्गु व दयकेगु, स्थानीय हस्तकला व सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु, ख्वप विश्वविद्यालय चाय्केता जुयो च्वंगु कुतः थजगु थीथी विषयलय न्ह्यसः न्यंगु जुल ।

उपप्रमुख जोशी ब्वनयकुथिता नगरपालिकाया पिथनात (साफू, लयपौ, वःछिपौ) उपहारकाथं लःल्हाङः बियो द्यगु जुल ।

भक्तपुर काण्डया विरोधया ज्याइव:

भाद्र ६ गते

नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसन भक्तपुर नगरपालिका समितिया ग्वसालय नेपाल मजदुर किसान पार्टीता हाँग:निसें ल्यं थानय्गु मतिं पञ्चायती सरकारं ग्वगु ज: 'भक्तपुर काण्ड' या विरोध नपां कुखियगु ज्याइव: शुक्रबार खप नगरपालिकाया सभाकक्ष सं जुल ।

ज्याइव: सं खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिं समाज, देश व जनताया लागिं नि:स्वार्थ जुयो सेवा याइपुं नेता व कार्यकर्तापिनिगु विरुद्ध छुं नं इलय ज:ग्वयो जालय लाकय् फ:गुलिं न्ह्याब्लें सचेत जुयो छप्पा छधि जुयो चवनय् म: धायोदिसे 'भक्तपुर काण्ड' नेप:या राजनैतिक इतिहासय् राज्यस्तरं यागु नियोजित षड्यन्त्र ख:, थजगु ज: हकनं-हकनं ग्वय फ:गुलिं सजग जुयम: गु खाँ नपां राजनीतिक रूपं सचेत मनूत न्ह्याथिन्योगु सड्कट वसां ल्वाड: जनताया सेवा याय्गु नीतिकाथं पञ्चायती व्यवस्थां यागु छगू छगू निर्वाचनता छ्यल: पञ्चायत विरोधी सड्घर्षता स्यल्लाक हज्याक: यंकु खाँ ब्याकसे वयकलं नेमकिपां निर्वाचनता छ्यल: पञ्चायतया मभिं, मगायाता जनताया ह:नय् हयो पापु पोल: क्यनय्गु ज्या यागु खाँ काड: दिल ।

ज्यासाड: नैगु वर्ग मदिकक पुँजीपति वर्गया विरोधय सम्भौताहीन सड्घर्ष याय म:गु अलय शत्रुया ह:नय् कप: क्वमछुकसें अज दुयंक: हज्याय म:गु पाठ भक्तपुर काण्डं स्यंगु खाँ नं प्रमुख प्रजापति जुं काड: दिल ।

उपप्रमुख रजनी जोशीं भक्तपुर काण्ड थजगु ज: हकनं हकनं ग्वय फ:गु खाँ न्हूंगु पुस्ताता काड: सचेत याय्गु मतिं नेमकिपां दायें दायें पतिकं भक्तपुर काण्ड या खाँ काड:, विरोध याड: वयो च्वंगु सचेतना ज्याइव: ख: धायो दिसें नेमकिपां बाली लयगु आन्दोलन, भर्पाई आन्दोलन, मोहियानी हक कायगु आन्दोलन व भ्रष्टाचार विरोधी आन्दोलन यायां सामन्तवाद व पुँजीवादया विरोधय आन्दोलन स्यल्लाक याड:

वगु खाँ काड: दिल ।

कार्यपालिकाया दुज: रोशन मैयां सुवालं भक्तपुर काण्डया इलय जूगु ज:या खाँ कुल: दिसे भक्तपुर काण्डय् मिसातय्सं छतिं मग्यासिं राज्यस्तरं यागु खुल्ला षड्यन्त्रया विरोधय् छप्पा छधि जुयो ज्या सांगु खाँ काड: दिल ।

वयकलं नेमकिपाता हाँग: लिसें लियगु तातुड: राज्यस्तरं हे यागु ख: धायो दिसें भक्तपुर काण्डया इलय यागु जालसाजीपूर्ण सरजमिनया खाँ काड: दिल ।

नेपाल नगरपालिका कर्मचारी एशोसियसन भक्तपुर नगरपालिका समितिया नायो गौतमप्रसाद लासिवं भक्तपुर काण्ड यागुलिं हे अमिगु ज: जनतां थुइक फुक्क छप्पा जुयो पञ्चायती व्यवस्था क्वथ:यता ग्वाहाली जू वांगु खाँ ब्याकसे उगु इलय कर्मचारीपिन्ता जबरजस्ती अवकाश काय्के विइगु, धम्की बिइगु थजगु त्रास बिइगु ज्याइव: त कुल: दिल ।

वयकलं भक्तपुर काण्डया इलय नगरपालिकाया कर्मचारीपिन्ता नं भूटा मुद्दा तयो पशुताथें दायो कयो याय्ज्यूको यातना ब्यूगु खाँ काड: दिल ।

ज्याइव: सं एशोसियसनया ल्यू छयाञ्जे विकास प्रजापतिं लसकुस न्वचु तयो द्यूगु ख:सा नेम्हा दुज:पुं दिलकृष्ण माक व राजेश दिस्ती नं भक्तपुर काण्डया खाँ काड: द्यूगु ख:

बैठक

खप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशीया मू पाहाँलय लच्छिया छक च्वनिगु महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकापिनिगु बैठक भाद्र २ गते च्वंगु जुल ।

त्रिवि कन्फ्यूसियस इन्स्टिच्यूटया निर्देशक चाडः सीननियन खपपय्

भाद्र ९ गते

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिनपां त्रिवि कन्फ्यूसियस इन्स्टिच्यूटया निर्देशक चाडः सीननियन जु सोमबार नगरपालिकाया सभाकक्षसं नपा लाडः दिल । नपालायगु इवल्य वयकपिनि दश्वी खप नगरपालिकां चाय्कः तःगु शैक्षिक संस्था व त्रिवि कन्फ्यूसियस इन्स्टिच्यूटया दश्वी सहकार्य दयकः चिनियाँ भाय ब्वंकय्गुलि छलफल यागु जुल ।

खप नगरपालिका प्रमुख प्रजापतिं खपया ब्वनयकुथि व कलेजय् चिनियाँ भायया कक्षा चाय्कः वगु नपां नगरपालिकां नं चिनियाँ भाय नपां थीथी विदेशी भाय स्यडः वयागु खाँ काडः दिल ।

खपय द्रहँ वैपुं पर्यटकपुं मध्ये चिनियाँ पर्यटकपुं न्हिया न्हिथं अप्वयो वगु खाँ ब्याकसे वयकलं नगरपालिका चिनियाँ भायया लँजुवपुं व्यवस्था याडः वयागु खाँ ब्याकसे चिनियाँपुं नेपालय चाह्यू वसेलिं नेपःमि पिनि मन च्वजुःगु खाँ काडः दिसे नेपः व चीनया दश्वी भौतिक रुपं नपांदःथें नेपाल मजदुर किसान पार्टी व चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीया दश्वी सिद्धान्त व बिचःनं मिलय जूगु खाँ काडः दिल ।

नेमकिपा समाजवाद निःस्वानय्ता ल्वाडः च्वंगु कम्युनिष्ट पार्टी खः धायो दिसे वयकलं चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टीया ज्याखं नेपालं अपलं सय्केगु मति दःगु खाँ व्याकल । नपां नेपःया अपलं ब्वनामिपुं उच्च शिक्षा ब्वनयगु इवल्य चीनय् ब्वडः च्वंगु खाँ ब्याकसे अपलं ब्वनामिपिन्ता छात्रवृत्ति ब्यूगुलिं चिनियाँ सरकारता सुभाय नं देछायो दिल ।

त्रिवि कन्फ्यूसियस इन्स्टिच्यूटया निर्देशक चाडः सियननिन जुं नेपालय सन् २०२२ य् औपचारिक रुपं उलेज्या जूगु उगु इन्स्टिच्यूटया तातुना काडः दिसे थुगु संस्थानं नेगू देया दश्वी

भाय व सांस्कृति कालविलय् बः याडः वयागु खाँ नं काडः दिल ।

नेगू देया दश्वी संस्कृति व पर्यटन कालबिलखय् नं मंकःकुतः याय्फैगु खाँ ब्याकसे अः उगु इन्स्टिच्यूटय् खुम्हा चिनियाँ शिक्षकपुं ज्यासाडः च्वंगु खाँ ब्याकदिसे खप नगरपालिकापाखं चायकःतःगु खप इन्जिनियरिड कलेज व खप कलेज अफ इन्जिनियरिड अलय वागीश्वरी कलेज चाहिल सीननिनजुं खपय चिनियाँ भाय स्यनय्गु बांलागु मौका दः धायो दिल ।

खपय चिनियाँ भायया शिक्षा हछ्याय फःसा नेगू देया कला, संस्कृति व साहित्यता नं नपां हछ्याय्ता ग्वाहाली जुइगु खाँ वयकलं खप नगरपालिकानपां थीथी विषयलय मंकः ज्या सानय्गु मन दःगु खाँ काडः दिल ।

ज्याइवःसं त्रिभुवन विश्वविद्यालय कन्फ्यूसियस इन्स्टिच्यूटया नेपाली पक्ष निर्देशक बलराम दुवाल, चिनियाँ स्वयम्सेवक शिक्षक लुओ चिमेइ, चिनियाँ भाय स्यनामि राजेन्द्र चवाल नं भःगु जुल । नगर प्रमुख प्रजापतिजुं निर्देशक सीन नियनता नगरपालिकाया पिथनात उपहार काथं लःल्हाडः दिल ।

अवलोकन

भाद्र ९ गते

खप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशीजुं दक्षिण एसियाली मुलुकया वास्तुविदपुं (आर्किटेक्स) संस्थाया नायो, न्वकु नपां प्रतिनिधिमण्डलपिन्ता खपया लायकुली लसकुस याडः दिल । वहे इवल्य उपप्रमुख जोशीं खपया लायकुया ऐतिहासिक व सांस्कृतिक सम्पदात नं क्यडः दिल ।

भक्तपुर काण्ड थजगु जः हकनं गवय फःगुलिं सचेत जुयमः

भाद्र १० गते

न्ह्याक चवंगु सङ्गठन व कार्यकर्तापिसं नं इमानदार जुयो ज्या

सानिगु खाँ ब्याकसे वयकलं देशता लिपा थ्यंकया बिचः याडः विकासया ज्या हज्याक्य मः धायो दिल ।

ज्याइवःया सभाया नायो, खप नगरपालिकाया प्रमुख नपां सञ्चालक समितिया नायोभाजु सुनिल प्रजापतिजु न्हंगु पुस्ताता खाँ ब्याकयगु मतिं थजगु ज्याइवः न्ह्याकः वयागु खाँ काडः दिसे राज्यस्तरं जःथडः याकगु भक्तपुर काण्डं लिपा थःहे न्हाडः वानय्मःगु खाँ नपां नेमकिपां इमानदार जुयो ज्यासांगु स्वयमफयो हे उब्लेया पञ्चायतया मिखालय वांगु धू जूगु अथेनं नेमकिपां जनताया पक्ष कायो राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय कर्तव्य पू वांक वगु, नेमकिपां प्रतिक्रियावादी सङ्घ संस्था दुनय द्रहँ वाडः

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायोभाजु नारायणमान बिजुक्छे (रोहित) जुं कम्युनिस्ट पार्टीया ल्यं थानय्ता राज्यस्तरं गवःगु 'भक्तपुर काण्ड' या कुखिय मःगु खाँ खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप अस्पताल व खप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानया मंकः गवसालय गवसः गवगु प्रवचन ज्याइवःसं भक्तपुर काण्ड थजगु जः हकनं हकनं प्यनय फःगुलिं सकल जनता सचेत जुयमः धायो दिल ।

जनप्रतिनिधिपुं जनताया सेवा याय्ता निर्वाचनं त्याकःवपुं सामाजिक अलय राजनीतिक कार्यकर्तात जूगुलिं वयकपिसं थःगु सेवा सुविधा अप्वयकेगु स्वयो जनताया सेवा व भिं जूइगु ज्या याय्मः धायो दिसे वयकलं सक्कसिनं इमानदार जुयो ज्या सानय्मःगु खाँ नपां शिक्षाखय छ्यःगु लायखं याडः हे खप दे शैक्षिक गन्तव्यकाथं हज्यागु खाँ काडः दिल ।

खप दे सुचुकः बांलाकतय्ता थानाया न्हयलुवापुं व सफाई मजदुरपिनिगु तहांगु लाहा दःगु खाँ ब्याकसे वयकलं बहुमत जनतासचेत जुयो छप्पा छधि याय् मफूतलय भ्नी मेपिसं हेला याक चवनय मालिगु खाँ नपां खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु कलेजत निःस्वानय्ता याय्मःगु संघर्ष अलय जनताया ग्वाहालीं थौतक बांलाक कलेजत न्ह्याडः ढवनामिपिनिगु आकर्षणया मूथाय जुयफःगु खाँ काडः दिल ।

राजनीतिक कार्यकर्तात इमानदार जूसा जक अमिपाखं

जनताया सेवा याय्गु नीतिकाथं निर्वाचनता छ्यलः वगु पञ्चायत विरोधी संघर्षता हज्याक वगु खाँ कुलः दिल ।

उपप्रमुख रजनी जोशी निःस्वार्थ जुयो देश व जनताया लागिं ज्या सानिपुं मनूतयसं न्ह्याथिन्योगु जः नपां ल्वाडः त्याकिगु उदाहरण खप हे खः धायो दिसे सरकारया अकर्मण्यतां यागु भक्तपुर काण्ड जनताता अज नं सचेत व सङ्गठित याय्ता ग्वाहाली यागु खाँ काडः दिल ।

खप नगरपालिका वडा नं. ७ या वडाध्यक्ष उकेश कवांजुं भक्तपुर काण्डया इलयया थःगु अनुभव काडः दिसे उगु इलय जेलय लापुं नेता, कार्यकर्ता जेलय नं रचनात्मक ज्यायागु, राजनीतिक कार्यकर्तापुं सिद्धान्त व बिचः कःघाडः हज्याय मःगु खाँ नपां कतता क्वथय्ता यागु जःखं थःहे क्वःदगु खाँ नं ब्याकः दिल ।

खप अस्पतालया निम्ति मेडिकल डाइरेक्टर डा. मजेश प्रताप मल्लं भक्तपुर काण्डया उब्लेया जनप्रतिनिधिपिन्ता उच्च सम्मान यासे न्हंगु पुस्ताता खपया घटना त व उकिं सयके मःगु ज्ञानया नितिं ज्याइवःया गवसः गवयागु खाँ काडः दिल ।

ज्याइवःसं खप नगरपालिका वडा नं ९ या वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याखव, खप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थानया प्राचार्य डा. रत्नसुन्दर लासिवाजुपिसं भक्तपुर काण्डय् जूगु घटनात व उकिं सय्के मःगु ज्ञानत काडः दिल ।

सांस्कृतिक सम्पदा ‘पदयात्रा’ या छलफल

भाद्र ११ गते

खवप नगरपालिकां थुगुसी नं वांगु दायें थें सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा ग्वसः ग्वडगु खौ नपा २०८२ भाद्र २२ गते जूइगु उगु पदयात्राया खायें स्वापु दःपुं नपां थौं खौं ब्याकगु जुल ।

ज्याइवःसं खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं खवप देशय् पर्यटकपुं अपलं दुकाय्गु मतिं सम्पदा पदयात्रा, सांस्कृतिक धिंधिबल्ला, सांस्कृतिक गुरुपिन्ता हानय् ज्या याडः वयागु खौं ब्याकसे नगरपालिकाया ग्वसालय जूइगु सांस्कृतिक सम्पदा पदयात्रा सकलसिया मंकः ज्याइवः खः, थुकिता बांलाकः धिसिलाकः हछ्याय्ता सकलसिनं थःथःगु थासं साथ व ग्वाहाली दैगु नं आशा याडः दिल ।

विद्यार्थी निकेतनया ब्वनामिपुं खवप नगरपालिकाय्

भाद्र ११ गते

खवप नगरपालिकाय विद्यार्थी निकेतनया ८, ९, १० तगिया ब्वनामिपुं वयो नगरपालिकापाखं जनताता ब्यूब्यू वगुं सेवा, सुविधा, शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः, म्वाकः तय्गु खौंया विषय ज्वडः वपुं ब्वनामिपिन्ता खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं नगरपालिकां याडः वगु ज्याइवः व बियोवगु सुविधाया खौं काडःदिसे शिक्षां सामाजिक, बौद्धिक व व्यवहारिक ज्ञान बिडगुलिं समाजता बुद्धिजीवीकरण याइगुलिं शैक्षिक लागाता बःबियो वयागु खौं काडः दिल ।

वयकलं भक्तपुर नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु शैक्षिक संस्थाय जगय दाडः अपलं दक्ष जनशक्ति ब्वलानय् धुंकेगु खौं ब्याकसे कलेजं पास जूपुं ब्वनामिपुं देया थीथी संघ संस्था व निकायखय् च्वडः इमानदार जुयो ज्या साडः च्वंगु खौं काडः दिल । नपां वयकलं खवपया मा.वि. ब्वनयकुथितय्गु शैक्षिक

खवपया थगु पहः ल्यंकः तयफःसा भीगु म्हासिइका ल्यडः च्वनिगुलिं वयकलं मूर्त व अमूर्त सम्पदात ल्यंकः, म्वाकः, तय्गु नपांनपां हज्याकः यंकय्गु कूतः जुयो च्वंगु खौं नपां विश्व सम्पदाया धलःखय् नां जःगु नेपःया सम्पदात स्वयता दायें लाखौं पर्यटकपुं नेपालय् दैगु खौं कुलः दिसे खवपदेता हलिमयया दकलय च्वजःगु पर्यटकपुं छकः मवसैं मगागु गन्तव्यस्थल दयकेता खवप नगरपालिकां बःयाडः वगु खौं ब्याकः दिल । नपां खवप देया कला-संस्कृति व नखाचखाता अझ व्यवस्थित यायां न्हूगु पुस्ताता लःल्हा ल्हां यंकय्गु नपां खवपया सम्पदात ल्हवनय-कानय व दानय्गु ज्या नं हज्याक च्वंगु खौं काडः दिल ।

ज्याइवःसं खवप नगरपालिका पर्यटन सूचना तथा सेवा केन्द्रया प्रमुख गौतमप्रसाद लसिवं सांस्कृतिक पदयात्राया लागिं जूयफःगु लापुं व ज्याइवः ग्वसः ग्वयमःगुया खौं काडः दिल ।

ज्याइवःसं भःपुं थीथी पर्यटक व्यवसायीया प्रतिनिधिपिसं सवारी व शौचालय व्यवस्थित याय्मःगु, लाँजुवपिन्ता तालिम बियमःगु, नसा त्वँसाया स्तल व जीवन्त प्रदर्शन व्यवस्थित याय मःगु सुभावात ब्यूगु खः ।

ज्याइवःसं भक्तपुर पर्यटन विकास समिति, होटल एशोसियसन भक्तपुर, भक्तपुर घरेलु तथा साना उद्योग संघ, भक्तपुर स्थानीय पर्यटन पथप्रदर्शक व्यवस्थापन समिति, पर्यटन प्रहरी, नेपाल आर्ट एण्ड काउन्सिल, भक्तपुर पर्यटन सद्भाव संघ नपांया संघ संस्थापाखं प्रतिनिधिपुं भःगु खः ।

गुणास्तरय् बांलाक यंकय्ता नगरपालिकां आर्थिक व भौतिक ग्वाहाली बियो वयागु नपां इलय ब्यलय शिक्षकपिन्ता तालिम बियो वयागु खौं नं काडः दिल ।

खवपया शैक्षिक लिचवः न्हा स्वयो बांलाडः वगु खौं

सच्छि व खुइप्यंगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

ब्याकसे वयकलं खप नगरपालिकां गरिब व जेहेन्दार ब्वनामिपिन्ता बियो वयागु शैक्षिक ऋण व छात्रवृत्तिं अपलं ब्वनामिपिसं चवजाय्क ब्वनय् खांगु खौं नं काडः दिल ।

भी मेपिनिगु देश दय्केगुलि मखुसं थःगु हे देश दय्केगुलि ह्दाय चवडः ज्या सानय मःगु खौं ब्याकसे वयकलं थःगु लाहातय ज्या दःपुं गुब्लें हे प्वा द्यांलाक चवनय म्वालिगु, सकसिनं हांकः

प्र.जि.अ नमराज धिमिरेता लसकुस

भाद्र १२ गते

खप नगरपालिकां जिल्ला प्रशासन कार्यालय खपय् सरुवा जुयो भःम्हा प्रमुख जिल्ला अधिकारी नमराज धिमिरे जुयाता बिहीबार लसकुस यासे म्हासिइका ज्याइवः जूगु जुल । नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं प्र.जि.अ. धिमिरेता स्वम्हु बियो, खादा क्वखायकः, तकातपुली पुइकः खप देशय् लसकुस याडः दिल ।

ज्याइवःसं नगर प्रमुख प्रजापतिजुं खप नगरपालिकां शान्ति सुरक्षा, विपद् व्यवस्थापन व सड्कटया इलय प्रशासन, प्रहरी व स्वापु दःगु संघसंस्थात नपां मिलय जुयो मंकः ज्या याडः वगु खौं काडः दिल ।

नगरया विवादत वडापाखं हे ज्यकिगु कुतः जुयो च्वंगु खौं ब्याकसे संघ, प्रदेश व स्थानीय तह मिलय जुयो ज्या सांसाजक संघीयता धिसिलाक हज्याय फैगु, संविधानया भावनाकाथं जिल्ला स्तरीय संरचना कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, भूमिसुधार, नगर विकास वन, खानेपानी, पुरातत्त्वया कचात पालिकां स्वयगु याय मःगु, जिल्ला समन्वय समिति खारेज याय मःगु अलय जिल्ला शिक्षाया फुक्क जिम्मेवारी स्थानीय तहता बियमःगुलि बःयाडः दिल ।

प्र.जि.अ. धिमिरेजुं खपय् ज्यासानय् दःगुलि गौरव ताय्कः खप नगरपालिकाया सुशासन व सेवा प्रवाह व्यवस्थित व नमूना

म्वाय दैगु खौं काडः दिल ।

ज्याइवः खय भःपुं ब्वनमिपिसं खप नगरपालिका शैक्षिक ऋण, धःनिकास व सुचुकुचु, पुरातात्विक नगरय् सम्पदा ल्हवनय्-कानय्या पंगः, खप विश्वविद्यालयया तयारीया खौं न्यंगु जुल । प्रमुख प्रजापतिजुं ब्वनयकुथि प्रतिनिधि शिक्षकता नगरपालिकाया पिथनात उपहारकाथं लःल्हाडः हय्गु जुल ।

खः धायोदिसे स्थानीय तह जनताया दकलय हःनय्या सरकार जूगुलिं स्थानीय तहता सक्षम व अधिकारं जाय्कः यंकय् मःधायो दिसे स्थानीय तहया स्वायत्त ढंग ज्या सांकय् मः धायोदिल ।

खपय् शान्ति सुरक्षा याय्गु, सांस्कृतिक सम्पदा ल्यंकः तय्गु थजगु ज्याखय् छतिं हे म्हवँ मयाय्गु खौं ब्याकसे वयकलं खपदे सुसंस्कृत व अनुशासित समाजं ब्यागु नगरकाथं हज्याडः च्वंगु खौं काडः दिल ।

ज्याइवःसं खप नगरपालिकाया उपप्रमुख रजनी जोशी, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वसन्त भट्टराई व वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याख्वः पिसं कार्यकाल सुथांलायमः धायो दिल ।

नगरपालिकाया कार्यपालिकाया दुजःपुं व नगरपालिकाया शाखा प्रमुख पुं भःगु उगु ज्या इवःसं नगर प्रमुख प्रजापति जुं प्र.जि.अ. धिमिरेता नगरपालिकाया पिथनात उपहार काथं लःल्हाडः दिल ।

प्रगति प्रतिवेदन पिब्वगु

भाद्र १२ गते

खप नगरपालिका वडा नं. ६ देकोचाय् अरनिको सभाभवन दाडः च्वंगुया अःतकया ज्या गुलि हज्याता धाय्गु प्रगति विवरण पिब्वगु जुल ।

भक्तपुर जिल्लाया न्हुँम्हा प्र.जि.अ. घिमिरेता लसकुस
(२०८२ मद्दौ १२ गते)

इन्द्रायणी द्योर्छेंसं जनश्रमदान यासे स्थानीय जनता ।
(२०८२ मद्दौ ९ गते)

‘भक्तपुर काण्ड’ या विरोध सभा

भाद्र १० गते

भूर्योदय नगरपालिका इलाम ण बंगेली नगरपालिका मोरङया
जनप्रतिनिधिपुं रूखप नगरपालिकाय

भाद्र २ गते